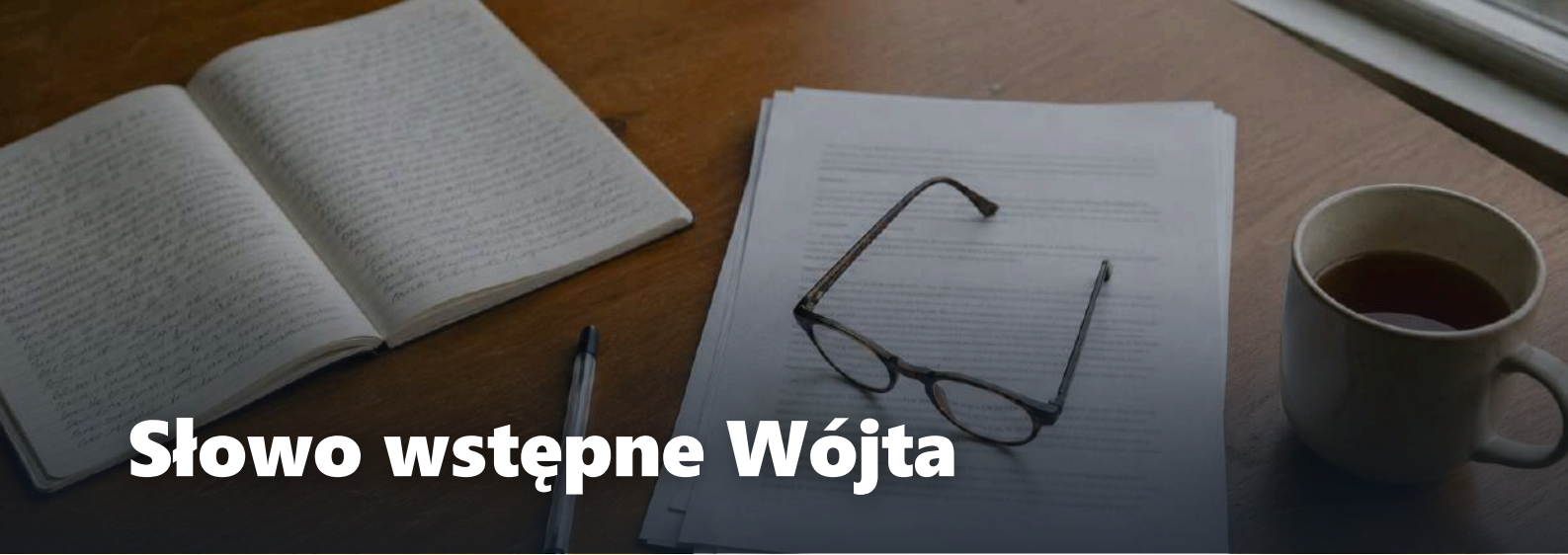

GMINA GÓROWO IŁAWECKIE

Raport o stanie Gminy 2025

Sporządzony zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 1990 nr 16 poz. 95 ze zm.)

Krzysztof Baran, Wójt Gminy Górowo Iławeckie · maj 2026

Słowo wstępne Wójta

Krzysztof Baran Wójt Gminy Górowo Iławeckie

Szanowni Państwo,

oddaję w Państwa ręce „Raport o stanie Gminy Górowo Iławeckie za rok 2025” — dokument nie tylko sprawozdawczy, ale przede wszystkim **strategiczny**, pokazujący nie tylko realia, z jakimi przyszło nam się mierzyć, lecz także kierunki, w których konsekwentnie zmierzamy.

Rok poprawy wskaźników finansowych

Rok 2025 zapisze się w finansach naszej Gminy jako **rok przełomu**. Wszystkie kluczowe wskaźniki budżetowe poprawiły się w sposób, który niezwykle rzadko zdarza się w samorządach naszej skali:

- **Dochody Gminy wzrosły o 5,9% w stosunku do 2024 r.** (z 54,60 mln zł do **57,81 mln zł**), przy wykonaniu planu na poziomie 103,87% — co świadczy o ostrożnym, ale realistycznym planowaniu;
- **Dochody bieżące wzrosły aż o 17,4%** (z 40,04 mln zł do 47,00 mln zł) — to fundament, na którym budujemy zdolność inwestycyjną Gminy;
- **Nadwyżka operacyjna prawie podwoiła się** — z 6,78 mln zł w 2024 r. do **11,50 mln zł w 2025 r.**;
- **Wynik finansowy budżetu wyniósł +11,08 mln zł** — sześciokrotnie więcej niż w 2024 r. (+1,84 mln zł);
- **Zadłużenie spadło do 13,56% dochodów** (7,84 mln zł na koniec roku) — jeden z najbezpieczniejszych poziomów w naszej historii, znacznie poniżej ustawowego limitu z art. 243 ustawy o finansach publicznych.

To dowód na **sprawność administracyjną, dojrzałość finansową** i konsekwentne ograniczanie wydatków bieżących przy jednoczesnym zwiększaniu wpływów. Pozytywna opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej w Olsztynie z 2 lutego 2026 r. o naszej Wieloletniej Prognozie Finansowej 2026–2037 oraz o uchwalonym budżecie na 2026 r. potwierdza, że obrana ścieżka jest właściwa.

Kluczowe inwestycje — te, których nie widać, są dla mieszkańców najważniejsze

Rok 2025 był rokiem dokończenia wielu kluczowych inwestycji i rozpoczęcia nowych. W łącznej kwocie ponad **8 mln zł pozyskanych dofinansowań** zewnętrznych zrealizowaliśmy projekty o trwałym znaczeniu dla mieszkańców:

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna — najmniej widoczne, ale najważniejsze:

- **Przebudowa oczyszczalni ścieków w Kandytach** — 3,32 mln zł z Rządowego Funduszu Polski Ład — całkowicie nowy reaktor mechaniczno-biologiczny zapewniający jakość ścieków oczyszczonych dla kolejnych dekad;
- **Sieć wodociągowa Kamińsk etap II + przebudowa kanalizacji w Piastach Wielkich** (1,86 mln zł z PROW) — zakończenie wieloletniego programu unowocześniania infrastruktury wodnej;
- **Modernizacja oświetlenia ulicznego** — wymiana **496 starych opraw na LED-y** (646 tys. zł z Polskiego Ładu) — niższe rachunki za energię i mniejsza emisja CO₂.

Drogi — własne i powiatowe:

W ramach **wsparcia Powiatu Bartoszyckiego** Gmina udzieliła w 2025 r. **trzech pomocy finansowych** (uchwały XVI/99, XIX/124 i XX/128 z 2025 r.) na modernizację dróg powiatowych przebiegających przez nasz teren — bo wiemy, że mieszkańcy nie pytają, kto jest zarządcą drogi, tylko czy nią można bezpiecznie przejechać. Równolegle z budżetu Gminy zrealizowaliśmy **9 zadań drogowych** o łącznej wartości ponad 5 mln zł, w tym dofinansowanych z RFRD i KOWR:

- Droga Czyprki–Woryny (2 057 m, asfalt) — RFRD 1 007 tys. zł
- Modernizacja drogi w Kandytach etap III (220 m, asfalt) — SWWiM 90 tys. zł
- Ciąg pieszo-jezdny w Sigajnach (kostka) i Wągródce (płyty) — KOWR 704 tys. zł
- Droga 119025N i droga wewnętrzna w Pieszkowie (587 m asfaltu) — RFRD 283 tys. zł

Praca własna Grupy Drogowej widocznie się poprawiła — w 2025 r. utwardzono **1 800 m dróg gminnych** płytami JOMB w **14 odcinkach w 14 miejscowościach** (5 000 płyt), nie licząc równania kruszywem (19 miejscowości) i równiarką (12 miejscowości). Zakupiliśmy **dwa nowe sprzęty**: koparko-ladowarkę **JCB 4CX** do prac drogowych własnym sumptem oraz dostarczono 3 000 ton kruszywa na bieżące remonty. Lepsze wyposażenie przekłada się wprost na większą liczbę interwencji.

Bezpieczeństwo — wsparcie dla OSP:

W ramach zadań z zakresu obrony cywilnej i ochrony ludności pozyskaliśmy **582,7 tys. zł** dotacji z budżetu państwa na zakup wyposażenia (agregat prądotwórczy na przyczepie, beczkowóz, koparko-ladowarka, osuszacze, radiotelefony, piły, pompa wysokowydajna). Trwa również realizacja projektu „**Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych — OSP Kamińsk i Budry**” — 1,275 mln zł z Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur na samochód ratowniczo-gaśniczy i sprzęt ratowniczy.

Uzdrowisko — rok przygotowań do uruchomienia

Najważniejszą decyzją strategiczną Gminy ostatnich lat pozostaje **kompleks uzdrowiskowy w Nowej Wsi Iławeckiej**. Rok 2025 był rokiem przygotowywania tej kluczowej inwestycji do uruchomienia.

Aby w pełni zrozumieć wagę tej decyzji, należy spojrzeć na nią w szerszym kontekście strategicznym. Gmina Górowo Iławeckie — jak wiele gmin pogranicza — **doświadcza postępującej depopulacji i marginalizacji**. W ciągu ostatnich 30 lat liczba mieszkańców spadła z 8 565 w 1994 r. do **6 230 w 2025 r.** (–27%, w samym 2025 r. –107 osób). To trend strukturalny — typowy dla miejscowości peryferyjnych, słabiej zurbanizowanych, oddalonych od głównych ośrodków rozwoju. Bez aktywnej interwencji ten proces będzie się pogłębiał.

W warunkach naszej Gminy **nie istnieją inne realne ścieżki rozwojowe** poza **oparciem rozwoju na walorach endogenicznych**: czystym środowisku (ponad 75% obszaru w sieci Natura 2000), walorach naturalnych (lasy ~39% powierzchni, zbiorniki wodne) oraz tradycji uzdrowiskowej. To dlatego wiele lat temu — przy **otwartej granicy z Obwodem Królewieckim**, gdy projekt zakładał obsługę turystów krajowych, zagranicznych oraz sąsiadów z Federacji Rosyjskiej — podjęto decyzję o budowie kompleksu uzdrowiskowego.

W międzyczasie napotkaliśmy **trzy historyczne przeszkody**, które spowolniły realizację pierwotnych założeń:

1. **Zamknięcie małego ruchu granicznego** z Obwodem Królewieckim — utrata znaczącej części pierwotnie planowanej grupy odbiorców;
2. **Pandemia COVID-19** — przerwanie i opóźnienie budowy Zakładu Przyrodoleczniczego;
3. **Pełnoskalowa wojna w Ukrainie** — zbiegła się z realizacją naszego największego obiektu i radykalnie zmieniła otoczenie inwestycyjne oraz możliwości pozyskania prywatnego operatora.

Mimo intensywnych — i niezwykle energochłonnych — działań przez cały 2025 r. **nie udało się pozyskać operatora zewnętrznego** w formie prywatnej firmy. Dlatego w 2025 r. podjęliśmy działania przygotowawcze pod alternatywną ścieżkę realizacji:

- **29 października 2025 r.** Rada Gminy uchwałą XX/129/2025 powołała **stałą Komisję Uzdrawiskową** jako organ opiniodawczo-doradczy ws. uzdrowiska i obszaru ochrony uzdrowiskowej;
- **29 grudnia 2025 r.** uchwałą XXIII/171/2025 podjęto **decyzję o przystąpieniu do utworzenia spółki gminnej**, która będzie operatorem kompleksu;
- W roku 2026 nawiążemy **współpracę z Wojewódzkim Szpitalem Rehabilitacyjnym w Górowie Iławeckim** — tak, aby zapewnić merytoryczne podstawy działalności leczniczej uzdrowiska i osiągnąć wymagane wskaźniki realizacji projektu.

Konieczność osiągnięcia wskaźników projektu nie jest fakultatywna — ich niezrealizowanie skutkowałoby ryzykiem **zwrotu ponad 60 mln zł dotacji unijnych**, co byłoby dla finansów Gminy katastrofalne. Działamy więc nie tylko ofensywnie, ale również defensywnie — chroniąc to, co już zostało zainwestowane.

W perspektywie kilku lat funkcjonujący kompleks uzdrowiskowy zapewni:

- **miejsca pracy** dla mieszkańców Gminy i okolic;
- **miejsca rekreacji, wypoczynku i regeneracji zdrowia** dla mieszkańców;
- **stopniowy rozwój ekosystemu usług** wokół centrum uzdrowiskowego (gastronomia, baza noclegowa, agroturystyka, usługi rekreacyjne i kulturalne).

Mamy nadzieję, że stanie się to **motorem napędowym Gminy Górowo Iławeckie** ku jej świetlanej przyszłości — i że przekształci trend depopulacji w trend przyciągania nowych mieszkańców, turystów i inwestorów.

Przygotowania pod Plan Ogólny i nową Strategię Rozwoju

W 2025 r. Rada Gminy podjęła również uchwałę o **przystąpieniu do sporządzenia Planu Ogólnego Gminy** (uchwała XI/75/2025 z 29.01.2025 r.) — nowego instrumentu planistycznego, który zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań. Plan ma zostać uchwalony do końca 2026 r., a wraz z nim

rozpocznemy prace nad nową Strategią Rozwoju Gminy — pierwszą od wielu lat, opartą na zaktualizowanej diagnozie i realistycznych celach.

Podziękowania

Skuteczność każdego z opisanych działań nie byłaby możliwa bez **codziennej pracy zespołu samorządowego**. Dziękuję:

- **Radzie Gminy** pod przewodnictwem Przewodniczącego Lecha Hermanowicza — za 13 sesji i 101 uchwał w 2025 r., w tym za udzielenie wotum zaufania i absolutorium za 2024 r.;
- **Sołtysom** wszystkich 36 sołectw — za codzienny kontakt z mieszkańcami i sygnalizowanie bieżących potrzeb;
- **Pracownikom Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych Gminy** (CUS, SP Kandyty ze szkołami filialnymi, Gminna Biblioteka i Centrum Kultury) — za rzetelność, zaangażowanie i przygotowywanie strategicznych decyzji;
- **Organizacjom pozarządowym** działającym na terenie Gminy (23 zarejestrowane organizacje, w tym 8 KGW i 6 OSP) — za nieodpłatną pracę na rzecz wspólnoty;
- **Mieszkankom i Mieszkańcom Gminy** — za współtworzenie naszej wspólnoty, cierpliwość wobec bieżących utrudnień i wiarę, że nasza Gmina ma przed sobą lepszą przyszłość.

Patrzymy w przyszłość z determinacją. Rok 2026 będzie rokiem decyzji strategicznych — uruchomienia uzdrowiska, uchwalenia Planu Ogólnego, przeglądu sieci szkół. Wierzimy, że solidne fundamenty finansowe roku 2025 pozwolą nam te decyzje podjąć w sposób odpowiedzialny i z korzyścią dla przyszłych pokoleń mieszkańców Gminy Górowo Iławeckie.

Z wyrazami szacunku,

Krzysztof Baran Wójt Gminy Górowo Iławeckie

1

Informacje ogólne

Gmina Górowo Iławeckie to gmina wiejska położona w północno-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie bartoszyckim, na granicy państwowej z Federacją Rosyjską (Obwód Królewiecki).

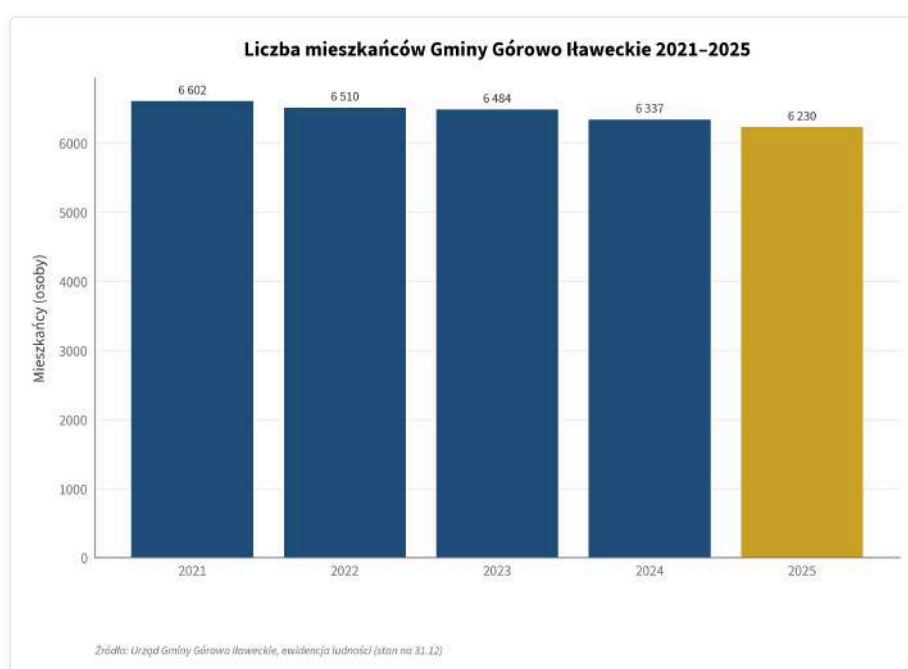
Parametr	Wartość
Powierzchnia	416 km ²
Liczba miejscowości	62
Liczba sołectw	36
Liczba mieszkańców (31.12.2025)	6 230
Gęstość zaludnienia	~15 os./km ²
Powierzchnia lasów	~39%
Obszary Natura 2000	~75%
Drogi wojewódzkie	DW 511, DW 512
Drogi powiatowe	13 odcinków, ~106 km

Największe miejscowości (stan na 31.12.2025):

Lp.	Miejscowość	Mieszkańców
1	Kamińsk (z 5 ulicami)	781
2	Kandyty	508
3	Piasty Wielkie	256
4	Pieszkowo	249
5	Woryny	226
6	Bukowiec	215
7	Dwórzno	203
8	Sołtysowizna	200
9	Sigajny	192
10	Zielenica	185

Demografia

2.1. Liczba mieszkańców — trend wieloletni

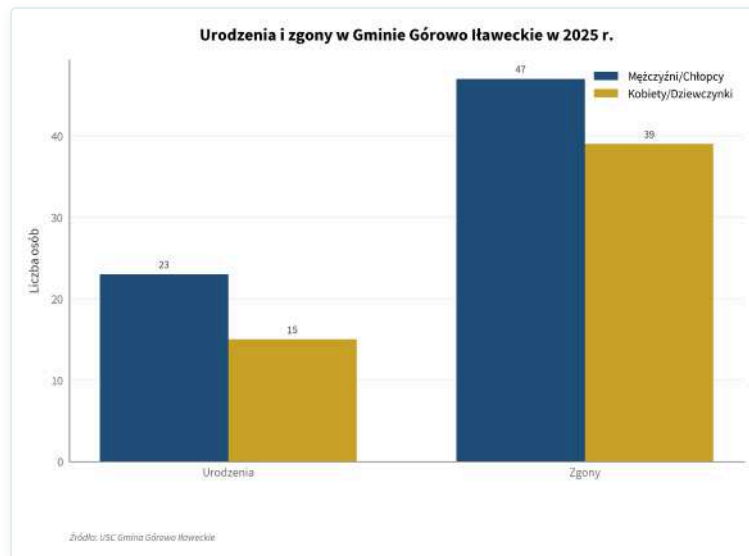

Liczba mieszkańców Gminy Górowo Iławeckie 2021–2025

W okresie 2021–2025 liczba mieszkańców Gminy Górowo Iławeckie zmniejszyła się z **6 602 do 6 230 osób** — spadek o **372 osoby (–5,6%)** w ciągu 5 lat, co odpowiada średniej utracie ~74 mieszkańców rocznie.

W samym 2025 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o **107 osób** w odniesieniu do roku poprzedniego (z 6 337 → 6 230, **–1,7% w rok**).

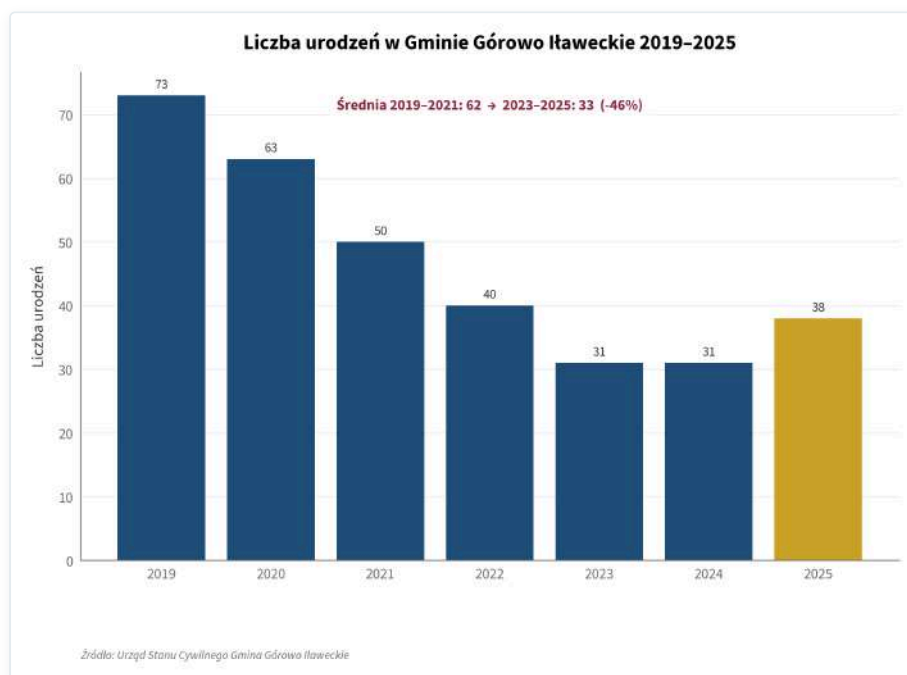
2.2. Urodzenia i zgony 2025

Urodzenia i zgony w 2025 r.

W 2025 r. w Gminie urodziło się **38 dzieci** (chłopcy: 23, dziewczynki: 15). W tym samym okresie zarejestrowano **86 zgonów** (47 mężczyzn, 39 kobiet). **Bilans naturalny: –48 osób** (saldo ujemne kolejny rok z rzędu).

2.3. Trend urodzeń (wieloletni) — kluczowy wskaźnik strategiczny

Liczba urodzeń w Gminie 2019–2025

Liczba urodzeń w Gminie spadła z **73 dzieci w 2019 r. do 38 dzieci w 2025 r.** (–48% w ciągu 6 lat). Średnia z lat 2019–2021 wynosiła **62 urodzenia rocznie**, a w latach 2023–2025 spadła do **33 urodzeń rocznie (–46%)**. Ten trend wprost przekłada się na sieć przedszkoli i szkół — szczegóły w sekcji **13. Oświata**.

2.4. Struktura wiekowa mieszkańców

Na koniec 2025 r. **liczba osób w wieku emerytalnym wyniosła 1 309 osób** (845 kobiet i 464 mężczyzn), co stanowi **~21% mieszkańców Gminy**.

Zestawienie grup wiekowych z Rejestru Mieszkańców (porównanie 2020 → 2025):

Grupa wieku	2020	2025	Zmiana
0–5 lat	332	191	–42%
5–10 lat	330	325	–2%
10–15 lat	423	322	–24%
Razem 0–15 lat	1 085	838	–23%

Spadek liczby dzieci w wieku 0–5 lat o 42% w ciągu 5 lat to bezpośredni sygnał dla planowania sieci przedszkoli i klas początkowych w perspektywie 2026–2030.

2.4a. Bilans migracyjny 2025

Liczba mieszkańców Gminy spadła z **6 337** (31.12.2024) do **6 230** (31.12.2025), czyli o **–107 osób**. Spadek ten składa się z dwóch komponentów:

Komponent	Wartość	Komentarz
Bilans naturalny (urodzenia – zgony)	–48	38 urodzeń – 86 zgonów
Saldo migracji (zameldowania – wymeldowania)	–59	obliczone z tożsamości: $\Delta\text{Ludność} = \text{Bilans naturalny} + \text{Saldo migracji}$
Razem (zmiana ludności)	–107	

Saldo migracji obliczone z ogólnej tożsamości demograficznej. Wartości brutto (liczba zameldowań i wymeldowań) – do uzupełnienia z ewidencji Urzędu Gminy.

Wniosek: w 2025 r. **migracja odpowiedzialna za 55% ubytku ludności** (–59 z –107). To sygnał, że spadek populacji ma podwójną dynamikę: starzejące się społeczeństwo (ujemny bilans naturalny) i odpływ migracyjny do innych gmin. Saldo migracyjne –59 to skala porównywalna z bilansem naturalnym – wymaga monitorowania w kolejnych latach, m.in. pod kątem skuteczności polityk wspierających osiedlanie się młodych rodzin w miejscowościach z rosnącą liczbą dzieci (Żołędnik, Dulsin, Toprzymy – patrz sekcja 13.9.4).

Kluczowe wnioski demograficzne

- **Spadek populacji 2021–2025: –372 osoby (–5,6%)** – trend trwały, zgodny z prognozami GUS dla obszaru
- **Bilans naturalny 2025: –48** (urodzenia 38 vs zgony 86) – przewaga zgonów 2,3-krotna
- **Kryzys urodzeniowy –46% w 6 lat** – sygnał dla strategii oświatowej i polityki senioralnej
- **21% mieszkańców w wieku emerytalnym** – rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i wsparcie senioralne

Zarządzanie gminą

3.1. Rada Gminy

W kadencji IX (2024–2029) Rada Gminy Górowo Iławeckie liczy **15 radnych**.

- **Przewodniczący Rady:** Lech Hermanowicz
- **Wiceprzewodniczący Rady:** Paula Drozd, Arkadiusz Cybulski (w 2025 r. zmiana na stanowisku Wiceprzewodniczącej — Paula Drozd zastąpiła Agnieszkę Hamadę-Baran)

Skład Rady Gminy: Lech Hermanowicz, Paula Drozd, Arkadiusz Cybulski, Stanisław Baran, Iwona Biernacka, Magdalena Bobek, Agnieszka Hamada-Baran, Janusz Figzał, Marta Jadacka, Alicja Marczenko, Krzysztof Minota, Bogusława Paleń, Dariusz Sobczak, Marcin Szafran, Jadwiga Szewczyk.

3.2. Komisje stałe

W 2025 r. funkcjonowało **6 komisji stałych Rady Gminy** (uchwałą XX/129/2025 z 29 października 2025 r. powołano nową **Komisję Uzdrawiskową**):

Komisja	Przewodniczący
Komisja Budżetu i Finansów	Jadwiga Szewczyk
Komisja Oświaty i Spraw Społecznych	Alicja Marczenko
Komisja Rewizyjna	Janusz Figzał
Komisja Rolnictwa i Ochrony Środowiska	Iwona Biernacka
Komisja Skarg, Wniosków i Petycji	Stanisław Baran
Komisja Uzdrawiskowa (nowa od 29.10.2025)	Marta Jadacka

Komisja Uzdrawiskowa to organ opiniodawczo-doradczy Rady ws. uzdrawiska, obszaru ochrony uzdrawiskowej i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego stref uzdrawiskowych — jej powołanie stanowi przygotowanie strategiczne pod decyzje uzdrawiskowe planowane w 2026 r.

3.3. Sesje i uchwały Rady Gminy 2025

W 2025 r. **odbyło się 13 sesji Rady Gminy (XI–XXIII)**, na których podjęto **101 uchwał** (od XI/71/2025 z 29 stycznia do XXIII/171/2025 z 29 grudnia 2025 r.).

Sesja	Data	Liczba uchwał
XI	29.01.2025	5
XII	20.02.2025	6
XIII	7.03.2025	2
XIV	28.03.2025	5
XV	16.04.2025	8
XVI	29.05.2025	4
XVII	26.06.2025 (absolutorium)	10
XVIII	13.08.2025	10
XIX	29.09.2025	5
XX	29.10.2025	7
XXI	27.11.2025	26
XXII	15.12.2025	4
XXIII	29.12.2025 (budżet 2026)	9
RAZEM		101

Kategoryzacja uchwał:

Kategoria	Liczba
Nieruchomościowe (zbycia/zamiany/dzierżawy/nabycia)	32
Budżetowe + Wieloletnia Prognoza Finansowa	28 (15 + 13)
Personalne Rady (Wiceprzewodniczący, komisje)	7
Transport publiczny	4
Absolutorium i wotum zaufania	3
Skargi na Wójta	3
Ochrona środowiska	3
Współpraca z Powiatem Bartoszyckim	3
Podatki lokalne	2
Oświata	2
Projekty UE	2
Plan Ogólny Gminy	1
Inne	11

Kluczowe uchwały Rady Gminy 2025

- **XI/75/2025 z 29.01.2025** — przystąpienie do sporządzenia **Planu Ogólnego Gminy** (zakończenie planowane na 2026 r.)
- **XII/79/2025 z 20.02.2025** — program osłonowy „Korpus Wsparcia Seniorów” (teleopieka)
- **XIV/87/2025 z 28.03.2025** — projekt FEWiM „Uniwersytet Ludowy Pogranicza” (dofinansowanie 175 tys. zł)
- **XV/91/2025 z 16.04.2025** — projekt FEWiM „Młodzi Kreatywni” (dofinansowanie 399 tys. zł, realizowany w 31 szkołach Stowarzyszenia W-MSP)
- **XVII/101/2025 z 26.06.2025** — **wotum zaufania dla Wójta** za rok 2024
- **XVII/102/2025 z 26.06.2025** — zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2024
- **XVII/103/2025 z 26.06.2025** — **absolutorium** dla Wójta za 2024
- **XVII/106/2025 z 26.06.2025** — powołanie Lokalnego Ośrodka Wiedzy i Edukacji (LOWE)
- **XX/129/2025 z 29.10.2025** — **powołanie Komisji Uzdrawiskowej**
- **XX/131–132/2025 z 29.10.2025** — stawki podatku od nieruchomości i transportowego na 2026 r.
- **XXI/136/2025 z 27.11.2025** — program współpracy z NGO na 2026 r.
- **XXI/138–139/2025 z 27.11.2025** — porozumienie z Gminą Bartoszyce ws. transportu publicznego + cennik
- **XXIII/163/2025 z 29.12.2025** — Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2026–2037
- **XXIII/164/2025 z 29.12.2025** — uchwalenie budżetu na 2026 r.
- **XXIII/167/2025 z 29.12.2025** — Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2026 r.
- **XXIII/171/2025 z 29.12.2025** — **przystąpienie do utworzenia spółki gminnej** (decyzja kluczowa pod plany uzdrawiskowe 2026 r.)

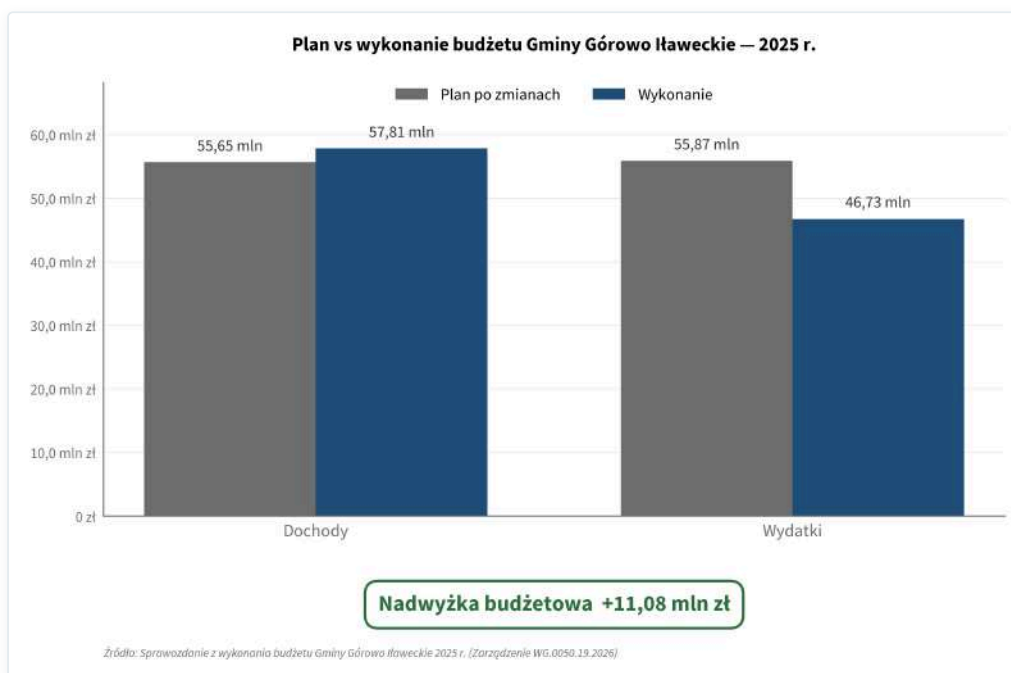
Dowody Dobrego Zarządzania

- **13 sesji + 101 uchwał** w jednym roku — intensywna praca Rady (średnio ~8 uchwał/sesja)
- **Powołanie Komisji Uzdrawiskowej** oraz **przystąpienie do utworzenia spółki gminnej** — przygotowania strategiczne pod kluczowe decyzje uzdrawiskowe 2026 r.
- **Plan Ogólny Gminy** w toku — pierwsze takie narzędzie planistyczne dla naszej gminy
- **Nowa usługa: transport publiczny** w porozumieniu z Gminą Bartoszyce
- **2 projekty EFS+** zatwierdzone uchwałami Rady (Młodzi Kreatywni + Uniwersytet Ludowy Pogranicza) + LOWE
- **Wotum zaufania i absolutorium** za 2024 udzielone — pełna akceptacja Rady

Informacje finansowe

Źródło autorytatywne: Zarządzenie Wójta Nr WG.0050.19.2026 z 23 marca 2026 r. w sprawie sprawozdania rocznego z wykonania budżetu gminy za 2025 r. oraz Uchwała Składu Orzekającego RIO w Olsztynie Nr RIO.VIII-0120-87/26 z 26 marca 2026 r.

4.1. Dochody i wydatki — wykonanie 2025

Plan i wykonanie budżetu 2025 r.

W 2025 r. **dochody Gminy Górowo Iławeckie wyniosły 57 809 122,71 zł** (plan po zmianach: 55 653 841,76 zł, wykonanie **103,87%**). **Wydatki wyniosły 46 727 061,80 zł** (plan po zmianach: 55 872 736,21 zł, wykonanie 83,63%). **Dodatni wynik finansowy — nadwyżka 11 082 060,91 zł.**

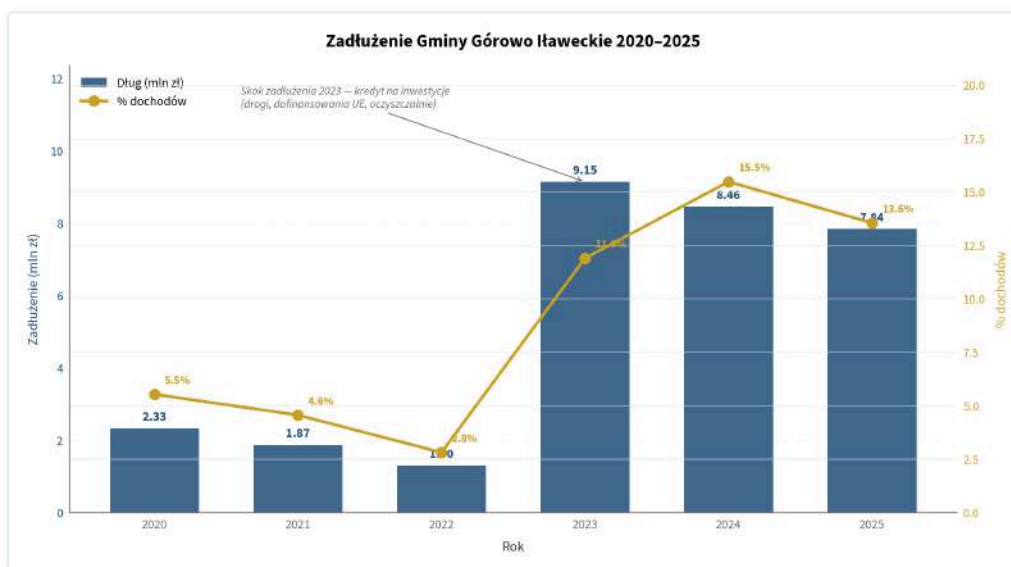
Pozycja	Plan po zmianach	Wykonanie	%
Dochody ogółem	55 653 841,76	57 809 122,71	103,87%
— bieżące	n/d	46 995 605,49	
— majątkowe	8 573 544,41	10 813 517,22	126,12%

Wydatki ogółem	55 872 736,21	46 727 061,80	83,63%
— bieżące	n/d	35 495 013,49	
— majątkowe (inwestycje)	14 378 902,58	11 232 048,31	78,11%
Wynik finansowy	—	+11 082 060,91	—

Kluczowe wnioski finansowe

- **Nadwyżka 11,08 mln zł** mimo zakładanego niewielkiego deficytu — efekt skutecznej polityki dochodowej, zwłaszcza po stronie majątkowej (126% planu)
- **Dochody majątkowe 10,81 mln zł** = napływ środków z dofinansowań projektów UE i krajowych (Polski Ład, RFRD, PROW, KOWR)
- **Wydatki bieżące 35,50 mln zł** vs dochody bieżące 47,00 mln zł = **nadwyżka operacyjna 11,50 mln zł** (zdolność do inwestowania i obsługi długu)
- **Wykonanie inwestycji 78,1%** — typowy poziom dla gmin tej wielkości; pozostałe środki przechodzą na 2026 r. jako wolne środki
- **Zobowiązania wymagalne: 0 zł** — pełna płynność finansowa

4.2. Zadłużenie

Zadłużenie Gminy Górowo Iławeckie 2020–2025 (mln zł i % dochodów)

Trend wieloletni zadłużenia Gminy 2020–2025:

Rok	Zadłużenie (zł)	% dochodów	Komentarz
2020	2 330 741	5,54%	niski poziom — okres pandemii
2021	1 869 243	4,57%	splata kredytów
2022	1 298 502	2,82%	minimum
2023	9 153 036	11,91%	skok — kredyt na inwestycje (drogi, uzdrowisko, dofinansowania UE)

2024	8 463 036	15,49%	szczyt wskaźnika % (niższe dochody)
2025	7 844 534	13,56%	spłata 618 502 zł w 2025 r.

Źródło: sprawozdania roczne z wykonania budżetu Gminy 2020–2025 (BIP UG).

Stan zadłużenia na 31.12.2025 r. — szczegóły:

Pozycja	Wartość
Zadłużenie na 31.12.2025	7 844 534,00 zł
Procent zrealizowanych dochodów	13,56%
Spłata kredytów w 2025 r.	618 502,00 zł
Zobowiązania wymagalne	0,00 zł
Zobowiązania niewymagalne (opłaty bieżące)	1 227 776,08 zł
Planowane zadłużenie na 31.12.2026	11 282 534,00 zł

Wskaźnik zadłużenia 13,56% jest bezpieczny — znacznie poniżej dopuszczalnego limitu wynikającego z art. 243 ustawy o finansach publicznych. Planowany wzrost długu o ~3,44 mln zł w 2026 r. (na finansowanie deficytu budżetu) otrzymał **pozytywną opinię RIO** (uchwała RIO.VIII-0120-57/26 z 2.02.2026 r.).

Wniosek: lata 2020–2022 to okres ostrożnej polityki fiskalnej (dług <3% dochodów). Skok w 2023 r. (+7,85 mln zł, do 11,91% dochodów) odzwierciedla strategiczne uruchomienie projektów inwestycyjnych z dofinansowaniem zewnętrznym, wymagających wkładu własnego Gminy. Od 2024 r. Gmina systematycznie zmniejsza zadłużenie — 2025 r. zakończony spadkiem o 618 502 zł w stosunku do roku poprzedniego.

4.3. Należności i zaległości podatkowe

Zaległości podatkowe na 31.12.2025: 1 576 898,69 zł

Podatek	Kwota zaległości	Liczba dłużników
Od nieruchomości	1 094 255,65	7 prawnych + 430 fizycznych
Rolny	464 741,26	5 prawnych + 365 fizycznych
Leśny	12 834,78	3 prawnych + 38 fizycznych
Od środków transportowych	5 067,00	2 fizycznych
Razem (główne podatki)	1 576 898,69	

W 2025 r. wystawiono **228 tytułów wykonawczych** na kwotę **445 338,00 zł**. Dział egzekucyjny urzędów skarbowych zrealizował 329 tytułów (za lata bieżące i poprzednie) na kwotę 131 509,61 zł plus odsetki i upomnienia 15 595,19 zł.

4.4. Wydatki inwestycyjne — kluczowe inwestycje 2025

Wydatki majątkowe wyniosły **11 232 048,31 zł** (78,11% planu 14,38 mln zł). Największe inwestycje 2025

r. ze wsparciem zewnętrznym:

Infrastruktura wodno-kanalizacyjna i ochrona środowiska:

- **Przebudowa oczyszczalni ścieków w Kandytach — 3 323 214 zł** (Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych)
- Budowa oczyszczalni ścieków Nowa Wieś Iławecka — 1 962 332 zł (Polski Ład)
- Sieć wodociągowa w Kamińsku — etap II + przebudowa kanalizacji w Piastach Wielkich (PROW 1,857 mln zł)
- Wodociąg Kamińsk + oczyszczalnia Gałajny (rozliczenie projektu PROW 2 mln zł + COVID 2,198 mln + subwencja 1,686 mln)
- **Modernizacja oświetlenia LED — 496 oprav — 645 815 zł** (Polski Ład)

Drogi (szczegóły w sekcji 7):

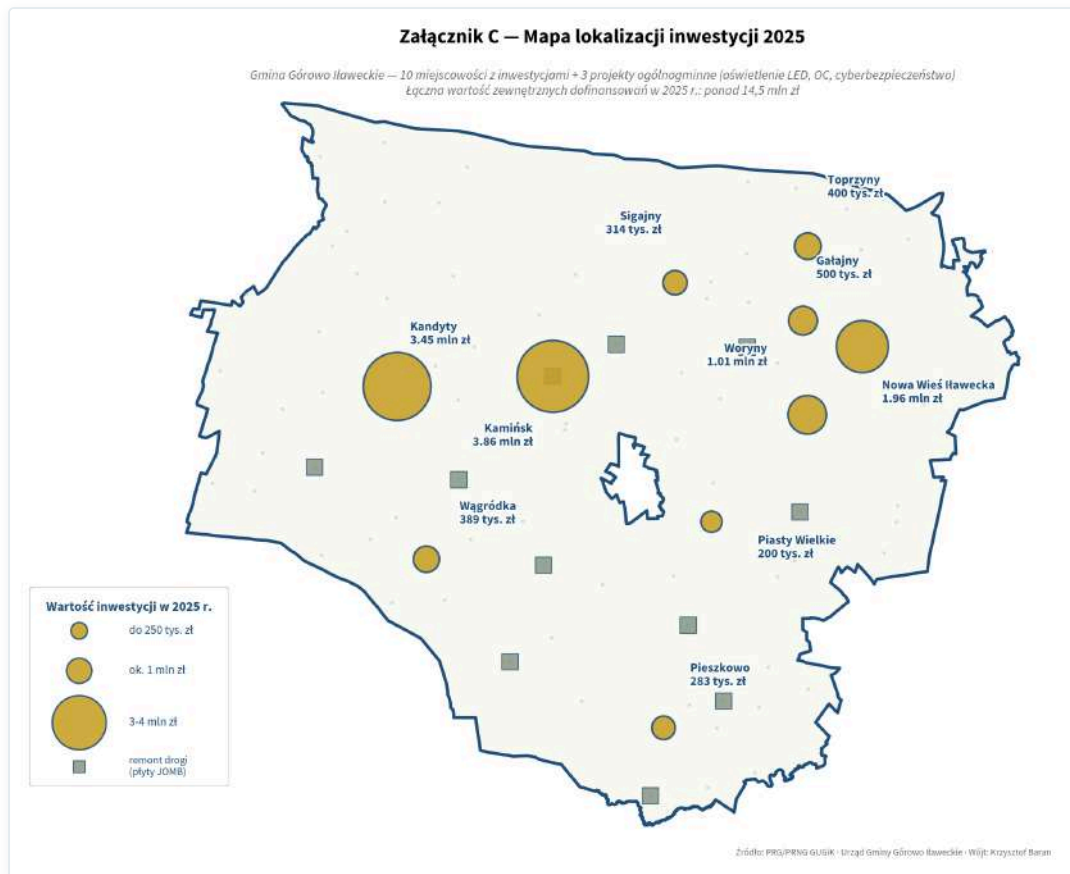
- Przebudowa drogi gminnej Czyprki–Woryny (2 057 m, asfalt) — RFRD 1 007 tys. zł
- Modernizacja drogi 119031N w Kandytach etap III (220 m) — SWWiM 90 tys. zł
- Przebudowa drogi 119025N w Pieszkowie (86 m, asfalt) — RFRD 59,1 tys. zł
- Przebudowa drogi wewnętrznej w Pieszkowie (501 m) — RFRD 223,8 tys. zł
- Ciąg pieszo-jezdny po PGR w Sigajnach (169 m, kostka) — KOWR OT Olsztyn 314,3 tys. zł
- Ciąg pieszo-jezdny po PGR w Wągródce (212 m, płyty) — KOWR 389,2 tys. zł
- Zakup koparko-ładowarki JCB 4CX

Kultura, zabytki, cyfryzacja:

- Renowacja dachu zabytkowego budynku dawnej szkoły w Toprznach — 400 000 zł (Rządowy Program Odbudowy Zabytków)
- Cyberbezpieczny Samorząd — wnioskowane 454 tys. zł (FE Rozwój Cyfrowy, projekt w realizacji)

Bezpieczeństwo:

- Wyposażenie obrony cywilnej (agregat, beczkowóz, koparko-ładowarka, radiotelefony, piły, pompa) — **582 720 zł** (dotacja budżetu państwa)
- Projekt OSP Kamińsk + Budry (FEWiM 1 275 tys. zł) — w trakcie realizacji

Mapa lokalizacji inwestycji 2025 — kropki proporcjonalne do wartości inwestycji w danej miejscowości. Inwestycje były rozproszone w całej Gminie (10 miejscowości z inwestycjami punktowymi + 3 projekty ogólnogminne).

4.5. Projekty UE i dofinansowane — podsumowanie 2025

Zrealizowane lub rozliczone w 2025 r. (suma dofinansowań > 8 mln zł):

Projekt	Źródło	Kwota dofinansowania
Oczyszczalnia ścieków Kandyty	Polski Ład PIS	3 323 214 zł
Wodociąg Kamińsk + oczyszczalnia Gałajny (rozliczenie)	PROW 2014–2020	2 000 000 zł
Wodociąg Kamińsk etap II	PROW 2014–2020	1 857 000 zł
Droga Czyprki–Woryny	RFRD	1 007 000 zł
Oświetlenie LED 496 opraw	Polski Ład PIS	645 815 zł
Obrona cywilna (wyposażenie)	budżet państwa	582 720 zł
Renowacja dachu szkoły Toporzyny	RPOZ	400 000 zł
Ciąg pieszo-jezdny Wągródka	KOWR	389 200 zł
Ciąg pieszo-jezdny Sigajny	KOWR	314 300 zł
Droga wewnętrzna Pieszkowo	RFRD	223 800 zł
Modernizacja drogi 119031N Kandyty etap III	SWWiM	90 000 zł

Droga 119025N Pieszkowo	RFRD	59 100 zł
Czyste Powietrze (rola konsultacyjna)	WFOŚiGW Olsztyn	35 000 zł
Animatory Orlik Kandyty	MSiT	35 000 zł
KGW Lipniki — Granty Marszałka	SWWiM	7 900 zł

Suma kwot dofinansowania zrealizowanych projektów ~10,97 mln zł (najsilniejszy rok dofinansowań w ostatnich latach).

W trakcie realizacji (zakończenie w 2026 r.):

- **SUW Wiewiórki** — Polski Ład PIS 1,5 mln zł
- **Cyberbezpieczny Samorząd** — FE Rozwój Cyfrowy 454 tys. zł
- **OSP Kamińsk + Budry** (samochód ratowniczo-gaśniczy + sprzęt) — FEWiM 1 275 tys. zł
- **Młodzi Kreatywni** (31 szkół Stowarzyszenia W-MSP) — FEWiM EFS+ 399 tys. zł
- **Uniwersytet Ludowy Pogranicza** — FEWiM 175 tys. zł

Złożone wnioski (decyzje 2026 r.):

- Przebudowa dróg wewnętrznych: Krasnołąka, Lipniki (RFRD)
- **Most na rzece Elma — Nowa Karczma — Wiewiórki** (Rządowy Program Rozwoju Północno-Wschodnich Obszarów Przygranicznych 2024–2030 / „Tarcza Wschód”)
- **Most na rzece Walszy — droga 119007N Grotowo–Skarbiec** (Tarcza Wschód)

4.6. Plan budżetu na 2026 r.

Źródło: *Opinia RIO Nr RIO.VIII-0120-57/26 — opinia o uchwałach XXIII/163–164/2025 z 29 grudnia 2025 r. — opinia POZYTYWNA.*

Pozycja	Wartość
Planowane dochody 2026	57 034 308,28 zł
Planowane wydatki 2026	66 440 960,42 zł
Planowany deficyt 2026	9 406 652,14 zł
Przychody budżetu (kredyty + wolne środki)	10 115 652,14 zł
Rozchody (spłata kredytów)	709 000,00 zł
Planowany dług na koniec 2026 r.	11 282 534 zł

Pokrycie deficytu: **kredyty 3 438 000 zł + wolne środki z lat ubiegłych 5 968 652,14 zł**. Budżet 2026 r. zakłada wzrost wydatków majątkowych — kontynuację silnej polityki inwestycyjnej Gminy.

Mienie komunalne

Źródło: Załącznik nr 2 do Zarządzenia WG.0050.19.2026 — Informacja o stanie mienia komunalnego (art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych).

5.1. Stan mienia na 31.12.2025

Pozycja	Wartość
Liczba nieruchomości (działek)	1 975
— na terenie gminy	1 967 (722,4958 ha)
— na terenie miasta Górowo Iławeckie	8 (1,7551 ha)
Łączna powierzchnia	724,2509 ha
W tym drogi	ponad 490 ha (~68% mienia)
Użytkowanie wieczyste	17 nieruchomości / 3,1474 ha

Mienie komunalne tworzą grupy rodzajowe: grunty (drogi, działki zabudowane, kopalnie piasku/gliny/żwiru, boiska sportowe, cmentarze, działki rolne, oczyszczalnie ścieków) oraz obiekty (budynki mieszkalne, użytkowe — szkoły, ośrodki zdrowia, świetlice, remizy, garaże).

Wszystkie nieruchomości posiadają założone księgi wieczyste.

5.2. Udziały w spółkach

Gmina Górowo Iławeckie posiada **415 udziałów** w Zakładzie Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie (ul. Sprzętowa 3, 10-467 Olsztyn) o łącznej wartości **207 500,00 zł**.

5.3. Dochody z mienia

W 2025 r. uzyskano z tytułu wykonywania prawa własności i innych praw majątkowych kwotę **374 616,60 zł**.

5.4. Zmiany w mieniu w 2025 r.

Nabycia (2):

- Lokal mieszkalny nr 8** w budynku przy ul. Okulickiego 4-9 w Elblągu — nabyty na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Bartoszycach, I Wydział Cywilny, sygn. I Ns 97/24 z 24.06.2025 r. (postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej spadkodawczyni — bez ustanowionych spadkobierców)
- Działka 6/5 w obrębie Paustry** (droga wewnętrzna, 0,1402 ha) — nieodpłatne przekazanie od Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa OT Olsztyn (akt notarialny z 22.12.2025 r., Repertorium A Nr 6269/2025)

Sprzedaże (15) — łącznie ~290 189 zł netto (+ VAT 23% w jednej transakcji = 10 221 zł). Największa: 3 działki w obrębie Dzikowo Iławeckie (48/11, 48/12, 48/13) za łącznie 116 760 zł. Pozostałe transakcje: Pieszkowo, Deksyty, Krasnołąka (2×), Kamińsk (4×), Głądy, Gałajny (2×), Bukowiec, Zięby.

Zamiany (1): w obrębie Sołtysowizna — działki 317/5 i 315/5 (drogi, łącznie 0,55 ha) zamienione na działkę 192/1 (0,22 ha rolna) z **dopłatą 13 600 zł na rzecz Gminy**.

Działania strategiczne kierunkowe: wnioski do KOWR OT Olsztyn o nieodpłatne przekazanie nieruchomości, do Nadleśnictwa Górowo Iławeckie na cele uzdrowiskowe oraz do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o komunalizację z mocy prawa.

5.5. Lokale mieszkalne i obiekty komunalne — zasób Gminy

Stan na 31 grudnia 2025 r. (źródło: Wykaz lokali mieszkalnych UG + Wykaz obiektów komunalnych UG — Referat Gospodarki Nieruchomościami).

5.5.1. Lokale mieszkalne — gminny zasób mieszkaniowy

Łączny zasób mieszkaniowy Gminy: 88 nieruchomości / 4 123,05 m², w tym:

Sposób zarządzania	Liczba nieruchomości	Powierzchnia (m ²)
Bezpośrednio przez Gminę	46 lokali	1 865,26
Administracja LOCUS (Górowo i okolice)	17 (16 lokali mieszkalnych + 1 lokal biurowy)	861,30
Inne zarządy — wsie zachodnie i centralne	13 lokali	715,82
Inne zarządy — pozostałe	11 lokali	565,87
Nieruchomość niemieszkalna (Dzikowo 3, po PKP)	1	114,80
OGÓŁEM	88	4 123,05

Rozmieszczenie geograficzne lokali Gminy (26 miejscowości wiejskich + miasto Górowo Iławeckie): Augamy, Bądle, Dęby, Dulsin, Dzikowo, Galiny, Gałajny, Kandyty, Kamińsk (ul. Podleśna), Lipniki, Nowa Karczma, Paustry, Pieszkowo, Robity, Sędziwojewo, Sigajny, Stega Mała, Toprzymy, Wągniki, Wągródka, Weskajmy, Woryny, Żołędnik oraz w mieście Górowo Iławeckie (ulice: Oficerska, Poczтовая, Topolowa, Podleśna, XXX-lecia PRL — administracja LOCUS).

Status wakatów i zajętości na 31.12.2025 r.:

Stan lokalu	Liczba	Uwagi
-------------	--------	-------

Lokale wolne — wymagające remontu	6	Kandyty 22 (2 lokale), Augamy 2 (2 lokale), Stega Mała 4 (2 lokale) — łącznie ok. 305 m ²
Lokale wolne — gotowe do zasiedlenia / w procedurze najmu	ok. 9	rozproszone (m.in. Pocztowa, Weskajmy, Dzikowo, Dulsin, Pastry)
Lokal niezdatny do zamieszkania	1	Robity 2/1 — budynek nie nadaje się do zamieszkania
Postępowania eksmisyjne w toku	4	Sędziwojewo 1/2, Robity 2/1, Pastry 6/4, Stega Mała 4/3
Lokale po zgonie najemcy — do uregulowania	kilka	dot. starszych zasobów (LOCUS, Pastry)
Lokal sprzedany	1	ul. Pocztowa 5/14 (38,10 m ²) — sprzedaż 28.12.2023 r.

5.5.2. Obiekty komunalne — wszystkie budynki w zasobie Gminy

Gmina jest właścicielem **łącznie 64 budynków komunalnych** (Wykaz obiektów komunalnych UG, stan 31.12.2025 r.):

Rodzaj obiektu	Liczba	Uwagi
Budynki mieszkalne (zawierające 88 lokali)	28	w 23 miejscowościach + miasto
Świetlice wiejskie	20	w sołectwach (m.in. Bądle, Bukowiec, Dwórzno, Dzikowo, Grotowo, Janikowo, Kandyty, Kamińsk, Kiwajny, Lipniki, Pareżki, Piasty Wielkie, Pieszkowo, Sągnity, Wągniki, Wiewiórki, Wojmiany, Woryny, Zielenica, Zięby)
Remizy OSP	6	Grotowo, Janikowo, Kamińsk, Kandyty, Pieszkowo, Toprzyny
Obiekty użyteczności publicznej	10	Urząd Gminy (Kościuszki 17), CUS (Kościuszki 11), 3 szkoły (Kandyty, Toprzyny, Pieszkowo), magazyny, baza, garaże, warsztat (kompleks Kościuszki 17), kaplica (Sigajny 9A)
OGÓŁEM	64	

5.5.3. Uwagi i ocena strategiczna

- Wykaz zawiera 2 specjalne nieruchomości: lokal mieszkalny przy ul. Okulickiego 4-9 w Elblągu (nabyty w 2025 r. z postanowienia spadkowego — opisany w sekcji 5.4) oraz nieruchomość po PKP w Dzikowie 3 (114,80 m², niezagospodarowana).
- Zasób mieszkaniowy Gminy jest istotnym instrumentem polityki społecznej (mieszkania komunalne dla rodzin o niższych dochodach) — szczegółowa analiza potrzeb mieszkaniowych w sekcji 9.13 pkt 6 (potrzeby CUS na 2026 r.: rozwój budownictwa komunalnego i socjalnego).
- Sygnal strategiczny:** 6 lokali wymaga remontu (Kandyty 22, Augamy 2, Stega Mała 4) — to ok. 305 m² zasobu wyłączonego z najmu. Przy braku budownictwa komunalnego nowego, remont tych lokali to najszybszy sposób zwiększenia podaży mieszkań komunalnych w 2026 r.
- 20 świetlic wiejskich i 6 remiz OSP rozproszonych po sołectwach stanowi szkielet infrastruktury społecznej Gminy — utrzymanie ich w dobrym stanie jest warunkiem aktywności KGW, OSP i wydarzeń sołeckich (patrz sekcja 11.2).

Działania na rzecz środowiska

6.1. Modernizacja oświetlenia ulicznego

Wymieniono **496 starych opraw na energooszczędne lampy LED** w ramach inwestycji finansowanej z Polskiego Ładu (dofinansowanie 645 815 zł). Oczekiwane efekty: redukcja zużycia energii elektrycznej, obniżenie emisji CO₂, niższe koszty utrzymania oświetlenia.

6.2. Gospodarka ściekowa

- **Przebudowa oczyszczalni ścieków w Kandytach** — kompleksowo nowy reaktor mechaniczno-biologiczny + odpływ ścieków oczyszczonych (Polski Ład 3,32 mln zł)
- **Budowa oczyszczalni ścieków Nowa Wieś Hawecka** (rozliczenie 2025, dofinansowanie 1,96 mln zł)
- **Sieć wodociągowo-kanalizacyjna Kamińsk + Piasty Wielkie** (PROW, etapy zakończone w 2025)
- **Modernizacja SUW Wiewiórki** — Polski Ład 1,5 mln zł — w trakcie realizacji, zakończenie I połowa 2026

6.3. Program „Czyste Powietrze”

W 2025 r. Centrum Usług Społecznych wydało **18 zaświadczeń o dochodach** dla wnioskodawców programu (rola konsultacyjno-informacyjna gminy). Gmina pełni funkcję punktu konsultacyjnego z dofinansowaniem 35 tys. zł z WFOŚiGW w Olsztynie.

Czyste Powietrze — 2025 r.: złożono **4 wnioski o dofinansowanie za pośrednictwem Gminy + 6 wniosków bezpośrednio do WFOŚiGW** (razem 10 wniosków). **Źródło ciepła wymieniono w 8 nieruchomościach.**

6.4. Środowisko operacyjne — działania i dotacje 2025

Źródło: Referat Środowiska UG, sprawozdania z realizacji programów dotacyjnych.

6.4.1. Usuwanie azbestu

Gmina dofinansowała **usuwanie i utylizację azbestu** w 2025 r.:

Pozycja	Wartość
---------	---------

Zrealizowane wnioski	14
Łączna masa usuniętego azbestu	20,66 ton
Dotacja gminna przyznana	26 321,95 zł
Wkład beneficjentów	1 080,00 zł

6.4.2. Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Na podstawie Uchwały Nr IX/75/2011 Rady Gminy z 22 lipca 2011 r. (zasady udzielania dotacji na inwestycje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej):

Pozycja	Wartość
Dofinansowanych budów w 2025 r.	7 oczyszczalni
Dotacja gminna przyznana	35 000,00 zł
Wkład beneficjentów	43 989,10 zł
łącznie od 2011 r. — wszystkie dotowane oczyszczalnie	208 zbiorników

Odbiór nieczystości ciekłych w 2025 r. (udokumentowany przez przedsiębiorstwa posiadające zezwolenie): **2 256 m³**.

6.4.3. Wymiana źródeł ciepła — dotacje gminne i Czyste Powietrze

Dotacja gminna na wymianę kotłów:

Pozycja	Wartość
Zrealizowane wnioski	7
Dotacja przyznana	27 895,20 zł
Wkład beneficjentów	89 277,76 zł

Czyste Powietrze 2025 r. (sumarycznie):

- **4 wnioski** złożone przez gminę jako podmiot pośredniczący
- **6 wniosków** złożonych przez mieszkańców bezpośrednio
- **8 nieruchomości** wymieniło źródło ciepła

Bilans źródeł ciepła zainstalowanych w 2025 r. (z dotacji + Czyste Powietrze):

Typ źródła	Liczba zainstalowanych
Pompa ciepła	1
Kotły gazowe	3
Kotły na pellet (zasilane automatycznie)	10
Inna biomasa (drewno)	1
RAZEM nowe źródła ciepła	15

Wnioski środowiskowe

- **20,66 t azbestu** zdjęte z dachów — to wymierne zmniejszenie zagrożenia zdrowotnego (zgodnie z Krajowym Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu do 2032 r.)
- **208 przydomowych oczyszczalni dofinansowanych od 2011 r.** to znaczący wkład w ochronę wód powierzchniowych — przy braku możliwości podłączenia części miejscowości do sieci gminnej
- **15 nowych źródeł ciepła** w 2025 r. (w tym 14 niskoemisyjnych) wspiera poprawę jakości powietrza zgodnie z uchwałą antysmogową województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Sprawozdanie z prac Grupy Drogowej za 2025 r.

7.1. Utwardzenie dróg gminnych płytami JOMB

W 2025 r. utwardzono płytami JOMB **1 800 m dróg** w 14 odcinkach, zużywając łącznie **5 000 płyt** w miejscowościach:

Lp.	Miejscowość	Nr drogi	Długość (m)	Płyty (szt.)
1	Wokiele	119019N (dz. 95)	200	540
2	Zielenica	wewnętrzna (dz. 282)	200	540
3	Zielenica	119029N (dz. 270/1)	100	275
4	Paprocina	119014N (dz. 104/1)	150	420
5	Głądy	wewnętrzna (dz. 263/2)	200	540
6	Grotowo	119033N (dz. 52)	100	275
7	Grotowo	wewnętrzna (dz. 233)	100	275
8	Kamińsk	ul. Poczтовая (dz. 7/20)	80	320
9	Bukowiec	119033N (dz. 256)	100	275
10	Bukowiec	wewnętrzna (dz. 253)	100	270
11	Dęby	119012N (dz. 79+163)	100	280
12	Kanie Ławeckie	wewnętrzna (dz. 44+50)	120	320
13	Wiewiórki	wewnętrzna (dz. 171)	100	270
14	Pudlikajmy	119016N (dz. 50/2)	150	400
RAZEM			1 800	5 000

7.2. Inne prace utrzymaniowe

- **Równanie dróg kruszywem** — 19 miejscowości: Bądze, Bukowiec, Deksyty, Dwórzno, Gniewkowo, Głądy, Grotowo, Janikowo, Kandyty, Kamińsk, Kanie Ławeckie, Krasnołąka, Lisiak, Pieszkowo,

Piaseczno, Paprocina, Skarbiec, Woryny, Wiewiórki

- **Równanie równiarką** — 12 miejscowości: Kandyty, Sagnity, Bukowiec, Paprocina, Dwórzno, Zielenica, Bądze, Wiewiórki, Woryny, Dobrzyńka, Grotowo, Głądy
- Montaż znaków drogowych — Kamińsk, Bądle, Sagnity
- Łatanie ubytków masą asfaltową — Kamińsk, Lipniki
- Obkaszanie dróg i ścieżek rowerowych
- Remonty przepustów — Kumkiejmy, Paprocina, Bukowiec
- Zimowe utrzymanie — odśnieżanie, posypywanie mieszanką piasku z solą
- Wycinka zakrzaczeń — Pudlikajmy, Bukowiec

7.3. Zadania inwestycyjne 2025 r.

1. **Dostawa kruszyw** na remonty dróg: 1 000 t beton kruszony + 1 500 t kruszywo łamane + 500 t piasek siany
2. **Zakup płyt betonowych JOMB** — 5 000 szt.
3. **Przebudowa drogi 119021N Czyprki–Woryny** — 2 057 m, nawierzchnia bitumiczna (RFRD 1 007 tys. zł)
4. **Modernizacja drogi 119031N Kandyty etap III** — 220 m, bitum (SWWiM 90 tys. zł)
5. **Ciąg pieszo-jezdny Sigajny** (po PGR, dz. 163) — 169 m, kostka betonowa (KOWR 314,3 tys. zł)
6. **Ciąg pieszo-jezdny Wągródka** (po PGR, dz. 28/4) — 212 m, płyty betonowe (KOWR 389,2 tys. zł)
7. **Przebudowa drogi wewnętrznej Pieszkowo** — 501 m, bitum (RFRD 223,8 tys. zł)
8. **Przebudowa drogi 119025N Pieszkowo** — 86 m, bitum (RFRD 59,1 tys. zł)
9. **Zakup koparko-ładowarki JCB 4CX**

Odpady komunalne

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Górowo Iławeckie za 2025 r. (art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach).

8.1. System gospodarki odpadami

- **Operator:** Konsorcjum „EKO-BARTKO” (Bartko Sp. z o.o. + EKO-BART S.C., Bartoszyce) — umowa z 2024 r.
- **Liczba obsługiwanych adresów (zamieszkanych):** 1 630
- **Liczba mieszkańców w deklaracjach:** 4 615 (vs ewidencja UG: 6 230)
- **PSZOK:** Górowo Iławeckie, przy oczyszczalni ścieków, czynny każdy czwartek 12:00–17:00
- **Częstotliwość odbioru:** raz na 4 tygodnie + 2× w roku odpady wielkogabarytowe

8.2. Stawki opłat (od 1.02.2024 r., bez zmian w 2025 r.)

- **27,00 zł/os./mc** — odpady segregowane
- **54,00 zł/os./mc** — odpady niesegregowane (stawka podwyższona dwukrotnie)
- **Ulga 1,00 zł/os./mc** — za kompostowanie bioodpadów (zabudowa jednorodzinna)

8.3. Masa odpadów 2025

W 2025 r. wytworzono łącznie **930,58 Mg odpadów komunalnych** (vs 905,44 Mg w 2024 r. = +2,8%), z czego **57,4% to odpady zmieszane**.

Frakcje (Mg):

Frakcja	Masa (Mg)
20 03 01 — Niesegregowane zmieszane	534,42
20 01 39 — Tworzywa sztuczne	129,32
15 01 07 — Opakowania ze szkła	106,04
20 03 07 — Wielkogabarytowe	70,92
20 02 01 — Biodegradowalne	22,80
20 01 11 — Tekstylia	18,42

20 01 01 — Papier i tektura	16,30
Pozostałe (opony, AGD, baterie)	32,36
RAZEM	930,58

Średnio na mieszkańca: 0,17 Mg/rok = **165,23 kg/rok**.

8.4. Trend 9-letni masy odpadów (2017–2025)

Rok	Niesegregowane (Mg)	Segregowane (Mg)	Razem (Mg)
2017	548,78	171,54	720,32
2018	591,74	215,30	807,04
2019	540,36	325,84	866,20
2020	508,36	338,49	846,85
2021	517,44	383,97	901,41
2022	517,86	339,18	857,04
2023	538,52	300,12	838,64
2024	564,08	341,36	905,44
2025	534,42	396,16	930,58

8.5. Poziomy recyklingu — wymogi UE osiągnięte

- **Poziom recyklingu w 2025: 55,29%** — wymóg unijny $\geq 55\%$ **osiągnięty**
- **Poziom biodegradacji składowanej: 0,0%** — wymóg $< 35\%$ **osiągnięty**

8.6. Finanse systemu odpadowego

- **Wpływy z opłat: 1 441 966,55 zł**
- **Naliczenia ogółem: 1 770 261,60 zł**
- **Niezapłacone zobowiązania mieszkańców: 344 023,05 zł**
- **Wysłano 519 upomnień w 2025 r.**
- **Koszt odbioru i transportu 1 tony: 1 153,44 zł brutto**
- **Wydatki systemu (odbiór, transport, odzysk, recykling, unieszkodliwianie) w 2025 r.: 1 433 227,73 zł**

Kluczowe wnioski — gospodarka odpadami

- **Recykling 55,29%** — pierwszy raz osiągnięty wymóg UE $\geq 55\%$
- **Wzrost masy +2,8% r/r** mimo spadku ludności = wyższy „odpadochłon” mieszkańca
- **Dług mieszkańców 344 tys. zł / 519 upomnień** — potrzebna kampania egzekucyjna i edukacyjna

- **57,4% odpady zmieszane** — istnieje potencjał dalszej segregacji (planowany worek fioletowy na tekstylia od 2026 r.)

Pomoc społeczna — Centrum Usług Społecznych (CUS)

Źródło: Sprawozdanie opisowe CUS za 2025 r. (29 stron) + sprawozdanie finansowe.

9.1. Dane podstawowe

W 2025 r. **wydatki CUS wyniosły 10 886 616,05 zł** (ok. **23,3% budżetu Gminy**). Z pomocy społecznej skorzystało **499 rodzin / 749 osób**.

Pracownicy CUS rozpatrzyli **1 347 wniosków**, przeprowadzili **1 367 wywiadów środowiskowych** i wydali **1 821 decyzji administracyjnych** (273 wywiady na jednego pracownika socjalnego). CUS zatrudnia 13 osób, w tym 5 pracowników socjalnych.

Kryteria dochodowe (od 1.01.2025 r.):

- 1 010,00 zł — osoba samotnie gospodarująca
- 823,00 zł — na osobę w rodzinie

9.2. Powody trudnej sytuacji życiowej

Powód	Rodzin	Osób w rodzinach
Ubóstwo	292	593
Bezrobocie	242	553
Niepełnosprawność	131	260
Długotrwała ciężka choroba	128	254
Potrzeba ochrony macierzyństwa	43	246
— w tym wielodzietność	36	217
Alkoholizm	32	54
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	27	105
Przemoc domowa	6	21
Bezdomność	6	6

9.3. Kluczowe programy 2025 — wydatki

Rozdział	Program	Wydatki (zł)
85502	Świadczenia rodzinne + fundusz alimentacyjny	4 336 745,13
85219	Utrzymanie CUS	1 611 627,27
85202	Domy Pomocy Społecznej (23 osoby)	1 240 711,54
85214	Zasiłki okresowe i celowe (234 rodziny)	1 232 332,19
85216	Zasiłki stałe (862 świadczenia)	921 977,11
85504	Wspieranie rodziny (asystent, piecza zastępcza)	432 221,62
—	Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością (21 beneficj.)	405 915,77
85230	Dożywianie „Posiłek w szkole i w domu” (131 osób)	330 629,00
85215	Dodatki mieszkaniowe (102 gospodarstwa)	256 441,65
85228	Usługi opiekuńcze + Korpus Wsparcia Seniora	159 686,05
85513	Składki zdrowotne za świadczenia rodzinne	120 190,68
85295	Klub Senior+ w Kandytach (15 osób)	117 006,00
85213	Składki zdrowotne za zasiłki stałe (82 osoby)	75 649,28
85395	LOWE / Uniwersytet Ludowy Pogranicza (68 osób)	26 016,56
85205	Przeciwdziałanie przemocy domowej	7 749,78
85295	Korpus „Teleopieka” (13 osób rotacyjnie)	4 306,10
85295	Schronisko dla bezdomnych (Bartoszyce, 1 osoba)	3 360,00
85503	Karta Dużej Rodziny (38 kart)	282,00

9.4. Świadczenia rodzinne — szczegóły (4,34 mln zł)

Świadczenie	Liczba	Kwota (zł)
Świadczenia opiekuńcze (zasiłki + świadczenia pielęgnacyjne, spec. opiekuńcze)	3 439	2 755 772,36
— w tym świadczenia pielęgnacyjne	660	2 156 047,00
— w tym zasiłki pielęgnacyjne	2 779	599 725,36
Zasiłki rodzinne	3 071	355 869,87
Dodatki do zasiłków rodzinnych	2 320	220 928,64
Świadczenie rodzicielskie	179	166 795,30
Fundusz alimentacyjny	540	276 672,82
Zasiłek dla opiekuna	28	16 781,40

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia

15

15 000,00

9.5. Fundusz alimentacyjny — działania wobec dłużników

- **Wyegzekwowano w 2025 r.: 189 868,54 zł**
- 540 świadczeń wypłacono / 49 osób uprawnionych
- 32 wezwania dłużników, 37 wniosków do komornika, 4 zawiadomienia do prokuratury (art. 209 § 1 k.k.), 1 wniosek o zatrzymanie prawa jazdy

9.6. Przemoc domowa

- **32 Niebieskie Karty** — A założone w 2025 r. (20 przez Policję, 6 pomoc społeczna, 3 oświata, 3 specjalistyczny ośrodek)
- 21 procedur NK zakończonych (wszystkie z powodu ustania przemocy)
- 28 grup diagnostyczno-pomocowych, 138 posiedzeń
- 125 osób objętych pomocą (40 kobiet, 48 mężczyzn, 37 dzieci)
- 79 osób doznających przemocy, 46 sprawców

9.7. Domy Pomocy Społecznej

23 mieszkańców Gminy przebywało w 10 instytucjach DPS, m.in.: DPS „Senior” w Kamińsku (9 osób), DPS Kamińsk psychiatryczny (5 osób), DPS „BETEZDA” w Ukie (2 osoby), pozostałe (Szczurkowo, Bartoszyce, Tarnówko, Starogard Gd., Węgorzewo, Szczytno, Golubie) — po 1 osobie.

9.8. Wsparcie seniorów

- **Klub Senior+ w Kandytach** — 15 uczestników (pon-wt 8-15, śr 8-14), dotacja Senior+ 29 160 zł
- **Korpus Wsparcia Seniorów / Teleopieka** (uchw. XII/79/2025) — 13 mieszkańców rotacyjnie, 7 stale
- **Koperty życia** — 4 wydane
- **Św. Mikołaj dla Seniora** — 25 seniorów otrzymało upominki
- Paczki Bożonarodzeniowe — 37 mieszkańców
- Koszyczki Wielkanocne — 18 osób samotnych

9.9. Wsparcie rodzin i dzieci

- **Asystent rodziny** — wsparciem objętych 10 rodzin / 34 dzieci, **w grudniu 2025 r. jedno dziecko powróciło z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej** (kluczowy efekt pracy)
- W systemie pieczy zastępczej — 21 dzieci (Gmina pokrywa 10–50% kosztów wg ustawowych etapów)
- Karta Dużej Rodziny — 38 nowych kart (12 wniosków)
- Dożywianie — 131 osób (129 uczniów, 2 dorosłych), 14 875 świadczeń

9.10. Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością (AON)

W 2025 r. program objął **21 beneficjentów** (4 znaczny sprzężony, 17 znaczny, 1 umiarkowany). Koszt

realizacji **405 915,77 zł**, w 100% z dotacji Funduszu Solidarnościowego (otrzymana dotacja 423 106 zł).

9.11. Pomoc żywnościowa FEPŻ 2021–2027

- **498 skierowań** wydanych w 2025 r.
- **1 021 osób** skorzystało (516 kobiet, 505 mężczyzn)
- **39 387,21 kg żywności** rozdysponowanej

9.12. Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji (LOWE) — nowy w 2025 r.

W ramach projektu „**Uniwersytet Ludowy Pogranicza**” (FEWiM 2021–2027, priorytet 6 Edukacja i kompetencje EFS+) — LOWE objęło **68 uczestników** (60 kobiet, 8 mężczyzn). Wydatki 26 016,56 zł.

9.13. Potrzeby na 2026 r. — kluczowe wskazania Dyrektora CUS

1. Stabilne finansowanie świadczeń pomocy społecznej
2. Wsparcie osób starszych — rozwój teleopieki, Klub Senior+
3. Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów — AON, działania wytechnieniowe
4. Rozwój usług społecznych blisko miejsca zamieszkania — uruchomienie transportu „door-to-door”
5. Przeciwdziałanie ubóstwu — ekonomia społeczna, wolontariat
6. Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych — budownictwo komunalne i socjalne
7. Wsparcie rodzin z dziećmi (zwłaszcza wielodzietnych i z niepełnosprawnymi)
8. Modernizacja infrastruktury CUS
9. Wsparcie osób w kryzysie migracyjnym
10. Edukacja społeczna i profilaktyka — zdrowie psychiczne, uzależnienia, przemoc
11. Pozyskiwanie środków z funduszy krajowych i europejskich
12. Kontynuacja kluczowych programów (Pomoc Żywnościowa, przeciwdziałanie przemocy)
13. Pomoc w sytuacjach kryzysowych — psychologiczna i prawna
14. Podnoszenie kwalifikacji kadry CUS
15. **Koordinacja z nowopowstającym Miejskim CUS w Górowie Iławeckim** (gmina miejska) — ryzyko nieporozumień kompetencyjnych

10

Bezrobocie

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Bartoszychach — stan na 31.12.2025 r.

10.1. Stopa bezrobocia — Gmina w kontekście kraju i regionu

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie bartoszyckim w 2025 r.: 17,5%.

Poziom	Pozycja	Stopa bezrobocia
Kraj	8. miejsce wśród 380 powiatów	17,5% (powiat bartoszycki)
Województwo warmińsko-mazurskie	2. miejsce	17,5%

Powiaty z najwyższą stopą bezrobocia w kraju (top 8): szydłowiecki 22,1% · brzozowski 20,5% · leski 19,7% · przysuski 18,3% · włodawski 17,8% · strzyżowski 17,7% · kętrzyński 17,6% · **bartoszycki 17,5%**.

W województwie warmińsko-mazurskim wyższy wskaźnik miał tylko powiat kętrzyński (17,6%); tuż za bartoszyckim znalazł się powiat braniewski (16,3%).

Obserwacja strukturalna: powiaty z najwyższą stopą bezrobocia w województwie to powiaty przygraniczne — strukturalna konsekwencja zamknięcia małego ruchu granicznego z Obwodem Królewieckim (2016), wojny w Ukrainie i utraty przygranicznego rynku usług (patrz sekcja 1, słowo wstępne).

10.2. Bezrobocie w Gminie Górowo Iławeckie — dane szczegółowe

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Bartoszyce z terenu Gminy na 31.12.2025 r.: 480 osób (spadek o 69 osób w stosunku do 2024 r. — **-12,6%**).

Wyszczególnienie	Liczba	Z prawem do zasiłku
Kobiety	248	12
Mężczyźni	232	25
RAZEM	480	37

Tylko 37 osób (7,7%) posiada prawo do zasiłku dla bezrobotnych — zdecydowana większość bezrobotnych jest długotrwale poza systemem zabezpieczenia.

Struktura wiekowa — najliczniejsza grupa: osoby w wieku **35-44 lata stanowią 26,2% wszystkich bezrobotnych** z Gminy. To grupa w wieku produkcyjnym mobilnym z największymi obowiązkami rodzinnymi — utrata pracy w tej grupie ma najsilniejsze konsekwencje społeczne.

Wnioski

1. **Spadek bezrobocia r/r o 69 osób (-12,6%)** to pozytywny sygnał — efekt m.in. inwestycji infrastrukturalnych w Gminie (oczyszczalnie, drogi, wodociągi) i sezonowego ożywienia rolnictwa.
2. **17,5% stopa powiatowa = 5,3 pp powyżej średniej województwa (12,2%) i ok. dwukrotnie wyższa niż średnia krajowa (8,2%).** Bezrobocie pozostaje strukturalnym wyzwaniem strategicznym Gminy.
3. **Dominacja grupy 35-44 lat** w strukturze bezrobotnych oznacza, że programy aktywizacji zawodowej powinny być adresowane przede wszystkim do osób w pełni produktywnych, z rodzinami — co wzmacnia znaczenie CUS i polityk prorodzinnych w Gminie.

11

Sprawy obywatelskie

11.1. Wnioski o udostępnienie informacji publicznej

W 2025 r. do Urzędu Gminy wpłynęło **80 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Nie wydano żadnej decyzji o odmowie udostępnienia.**

Tematyka wniosków: zamówienia publiczne, informatyzacja Urzędu, realizacja inicjatywy lokalnej, decyzje środowiskowe (m.in. instalacja fotowoltaiczna do 1 MW z infrastrukturą), rady młodzieżowe i seniorów, realizacja zadań inwestycyjnych, bezdomność zwierząt, **plan ogólny gminy**, wywóz nieczystości płynnych.

11.2. Organizacje pozarządowe

Program współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi na 2025 r. — uchwała IX/58/2024 z 21.11.2024 r. Na 2026 r. — uchwała XXI/136/2025 z 27.11.2025 r.

Na terenie Gminy Górowo Iławeckie do końca 2025 r. **zarejestrowane były 23 organizacje** działające w sferze pożytku publicznego:

Typ	Liczba
Koła Gospodyń Wiejskich	8
Ochotnicze Straże Pożarne	6
Fundacje	4
Stowarzyszenia	9
RAZEM	23

Główne obszary współpracy: sport, kultura, promocja i ochrona zdrowia, profilaktyka i terapia uzależnień, rozwój aktywności społecznej.

Zadania zlecone w 2025 r.:

- **Badania krwi w kierunku anty-HCV** (Fundacja na Rzecz Zdrowia w Bartoszycach) — 160 osób, dofinansowanie 20 000 zł

Wsparcie organizacji w 2025 r. (poza programem współpracy):

- KGW Lipniki — Granty Marszałka W-M 7 900 zł (doposażenie: lodówka, grill, stoły, namiot)
- Animatorzy Orlik Kandyty — MSiT 35 000 zł (zajęcia 9 miesięcy)
- OSP Kamińsk + OSP Budry — FEWiM 1 275 tys. zł (samochód ratowniczo-gaśniczy + sprzęt) — w realizacji

Sprawy administracyjne i ład przestrzenny

12.1. Decyzje w zakresie zagospodarowania przestrzennego

Porównanie 2024 vs 2025:

Rodzaj decyzji	2024	2025	Zmiana
Warunki zabudowy	89	131	+47%
Ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego	6	11	+83%
Decyzje środowiskowe	17	9	-47%

Wniosek: wzrost o 47% wniosków o warunki zabudowy to silny sygnał ożywienia gospodarczego i inwestycji prywatnych na terenie Gminy.

12.2. Plan Ogólny Gminy — w toku

W dniu **29 stycznia 2025 r. uchwałą XI/75/2025** Rada Gminy przystąpiła do sporządzenia **Planu Ogólnego Gminy Górowo Iławeckie**. Plan Ogólny jest nowym instrumentem planistycznym wprowadzonym nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2023 r. — zastępuje studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Stan procedury na koniec 2025 r.: projekt Planu Ogólnego wraz z prognozą oddziaływania na środowisko oraz uzasadnieniem (4 załączniki) został **udostępniony do publicznych konsultacji 17 grudnia 2025 r.** w Biuletynie Informacji Publicznej (gorowoil-ug.bip-wm.pl/public/?id=190031). Komplet dokumentów obejmuje plik GML, uzasadnienie projektu, prognozę środowiskową z załącznikiem oraz oświadczenie RDOŚ. **Zakończenie procedury planowane do końca 2026 r.**, po czym możliwe będzie opracowanie nowej Strategii Rozwoju Gminy.

12.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Na terenie Gminy obowiązują lub są w procedurze następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (stan na 31.12.2025 r., wg BIP UG — gorowoil-ug.bip-wm.pl/public/?id=134958 i [id=141573](http://gorowoil-ug.bip-wm.pl/public/?id=141573)):

Lp.	Obszar planu	Uchwała Rady Gminy	Status
1	Strefa „A” ochrony uzdrowiskowej — Nowa Wieś Iławecka	XXI/178/16 z 28.11.2016 r.	obowiązujący

2	Fragment obrębu Sołtysowizna — zabudowa mieszk.-usługowa	XIV/115/2019 z 29.11.2019 r.	obowiązujący
3	Działki 3124/3 i 162/2 w Pieszkowie	—	w procedurze
4	Część obrębu Sołtysowizna	—	w procedurze
5	Obręb Nowa Wieś Iławecka	—	w procedurze
6	Obręb Pieszkowo	—	w procedurze
7	Obręb Stega Mała	—	w procedurze

Obserwacja: Gmina dysponuje **dwoma obowiązującymi MPZP** (powierzchniowo niewielkimi — Strefa „A” uzdrowskowa Nowa Wieś Iławecka i fragment Sołtysowizny), a pięć kolejnych planów jest w różnych fazach procedury. Wraz z uchwaleniem Planu Ogólnego w 2026 r. Gmina zyska pierwszy spójny dokument planistyczny obejmujący cały obszar — co umożliwi systemowe zarządzanie ładem przestrzennym (dotąd realizowane w trybie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy — 131 decyzji w 2025 r., sekcja 12.1).

12.4. Odwołania od decyzji Wójta

W 2025 r. do organów drugiej instancji (Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Olsztynie, Wojewoda Warmińsko-Mazurski) nie wpłynęło żadne odwołanie od decyzji administracyjnych Wójta Gminy Górowo Iławeckie (o odwołań).

To istotny wskaźnik jakości pracy organu — wszystkie decyzje administracyjne 2025 r. (m.in. 131 decyzji o warunkach zabudowy, 11 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, 9 decyzji środowiskowych — sekcja 12.1) zostały zaakceptowane przez strony postępowania bez sporu odwoławczego.

Źródło: Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Górowo Iławeckie za rok szkolny 2024/2025 (Wójt, październik 2025 r.) oraz wieloletnie dane finansowe z poprzednich raportów o stanie gminy.

13.1. Sieć szkół i przedszkoli

W roku szkolnym 2024/2025 Gmina była organem prowadzącym **Szkołę Podstawową im. Janusza Korczaka w Kandytach** — w skład której wchodzi szkoła podstawowa w Kandytach oraz **dwie szkoły filialne**: SF im. Kornela Makuszyńskiego w Toprznach i SF im. Ireny Kwinto w Pieszkowie.

Placówka	Klasy faktyczne	Oddziały I-VIII	Uczniowie I-VIII	Średnia/oddział
SP Kandyty (matka)	I-VIII	7	154	22
SF Toprzniny	I-VII (brak kl. VIII — 0 uczniów)	7	70	10
SF Pieszkowo	I-VIII	7	60	9
RAZEM	—	21	284	13,5

Plus **4 oddziały wychowania przedszkolnego** (3–6 lat) — łącznie **76 dzieci**:

- SP Kandyty: 2 oddziały (3–5 latki: 23 + 6-latki: 14 = 37)
- SF Toprzniny: 1 oddział (3–6 latki: 26)
- SF Pieszkowo: 1 oddział (3–6 latki: 13)

Razem (szkoła + przedszkole): 360 dzieci prowadzonych przez Gminę.

13.1a. Status prawny szkół filialnych — diagnoza i rekomendacja

Stan faktyczny szkół filialnych w Gminie odbiega od obowiązującego stanu prawnego. **Art. 95 ust. 3 ustawy z 14 grudnia 2016 r. — Prawo oświatowe** (Dz.U. 2017 poz. 59 ze zm.) stanowi:

„W przypadkach uzasadnionych trudnymi warunkami demograficznymi lub geograficznymi mogą być tworzone szkoły podstawowe filialne obejmujące strukturą organizacyjną klasy I–III albo klasy I–IV.”

Tymczasem:

- **SF Toprzązyny** prowadzi klasy I–VII (brak VIII w roku szkolnym 2024/2025 jest tylko skutkiem braku uczniów w roczniku — formalnie szkoła obejmuje pełny cykl klas I–VIII na podstawie aktów organizacyjnych)
- **SF Pieszkowo** prowadzi klasy I–VIII (w klasie VIII w 2024/2025 — 7 uczniów)

Rozszerzenie struktury szkół filialnych na klasy V–VIII jest **niezgodne z aktualnym brzmieniem art. 95 ust. 3 Prawa oświatowego**. Sytuacja najprawdopodobniej jest pozostałością po reformie oświatowej z 2017 r. (likwidacja gimnazjów, przekształcenie sześcioletnich szkół podstawowych w ośmioletnie) i wymaga uregulowania.

Możliwe ścieżki dostosowania (do rozważenia przez Radę Gminy w 2026 r., po procedurze konsultacji społecznych i opinii Kuratora Oświaty zgodnie z art. 39 Prawa oświatowego):

1. **Ograniczenie struktury SF do klas I–III lub I–IV** — uczniowie klas wyższych dowożeni do SP Kandyty; rozwiązanie zgodne z literą ustawy i racjonalne ekonomicznie przy malejącej liczbie uczniów (patrz analiza demograficzna w sekcji 13.9).
2. **Przekształcenie SF w samodzielne szkoły podstawowe** — wymaga liczebności uczniów uzasadniającej osobny organ kierowniczy; przy realnej bazie ~6–7 uczniów rocznie z własnego obwodu (po korekcie exit-do-miasta — sekcja 13.9.1a) jest **ekonomicznie nieracjonalne**.
3. **Likwidacja SF i organizacja dowozu** do SP Kandyty — wymaga uchwały Rady Gminy z 6-miesięcznym wyprzedzeniem przed 1 września oraz pozytywnej opinii Kuratora Oświaty (art. 89 P.O.).

Rekomendacja: decyzja Rady Gminy w sprawie dostosowania sieci szkół do art. 95 ust. 3 Prawa oświatowego powinna zapaść w **2026 r.**, równoległe z uchwaleniem nowego Planu Ogólnego i nową Strategią Rozwoju Gminy. Decyzja wymaga konsultacji społecznych w obwodach SF Toprzązyny i SF Pieszkowo, opinii Kuratora Oświaty Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz przeglądu kosztów dowozu (firma DELUX, ok. 311 tys. zł rocznie — sekcja 13.7).

13.2. Kadra

W roku szkolnym 2024/2025 w szkołach prowadzonych przez Gminę pracowało **41 nauczycieli** (40,49 etatu) oraz **12 pracowników administracji i obsługi** (12 etatów) — łącznie 52,49 etatu.

Średnio na nauczyciela przypada 9 uczniów.

Stopnie awansu zawodowego:

Placówka	Stażyści początkujący	Mianowani	Dyplomowani	Razem
SP Kandyty	3	3	16	22
SF Toprzązyny	2	1	8	11
SF Pieszkowo	3	0	5	8
RAZEM	8	4	29	41

70,73% nauczycieli legitymuje się stopniem dyplomowanego — wysoki wskaźnik profesjonalizacji kadry.

13.3. Dowożenie uczniów

- **269 zakupionych biletów miesięcznych** (firma DELUX) = **76,76% ogółu uczniów I-VIII**
- SP Kandyty: 140 (w tym 5-6 latki)
- SF Toprzązyny: 81 (w tym 5-6 latki)
- SF Pieszkowo: 48 (w tym 5-6 latki)

13.4. Wyniki egzaminu ósmoklasisty — maj 2025

Przedmiot	SP Kandyty	SF Pieszkowo	Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
Język polski	60%	58%	60%	59%	59%	64%
Matematyka	32%	45%	36%	42%	44%	50%
Język angielski	68%	68%	68%	65%	66%	70%

SF Toprzązyny — brak uczniów klasy VIII w roku szkolnym 2024/2025.

Kluczowe wnioski egzaminacyjne

- **Język polski 60%** — minimalnie wyższy niż powiat (59%) i województwo (59%), ale **-4 pp poniżej kraju** (64%)
- **Matematyka 36%** — **-14 pp poniżej średniej krajowej** (50%); -8 pp vs województwo, -6 pp vs powiat — **najbardziej niepokojący wynik**
- **Język angielski 68%** — powyżej powiatu i województwa, -2 pp vs kraj

13.5. Wsparcie finansowe uczniów

Stypendia szkolne 2024/2025:

- Łącznie wypłacono **103 143,20 zł** dla **162 uczniów**
- Z dotacji Wojewody: 82 514,56 zł
- Środki własne Gminy: 20 628,64 zł
- 96 wniosków stypendialnych + 3 zasiłki szkolne
- 12 decyzji odmownych

Dofinansowanie pracodawców szkolących młodocianych pracowników:

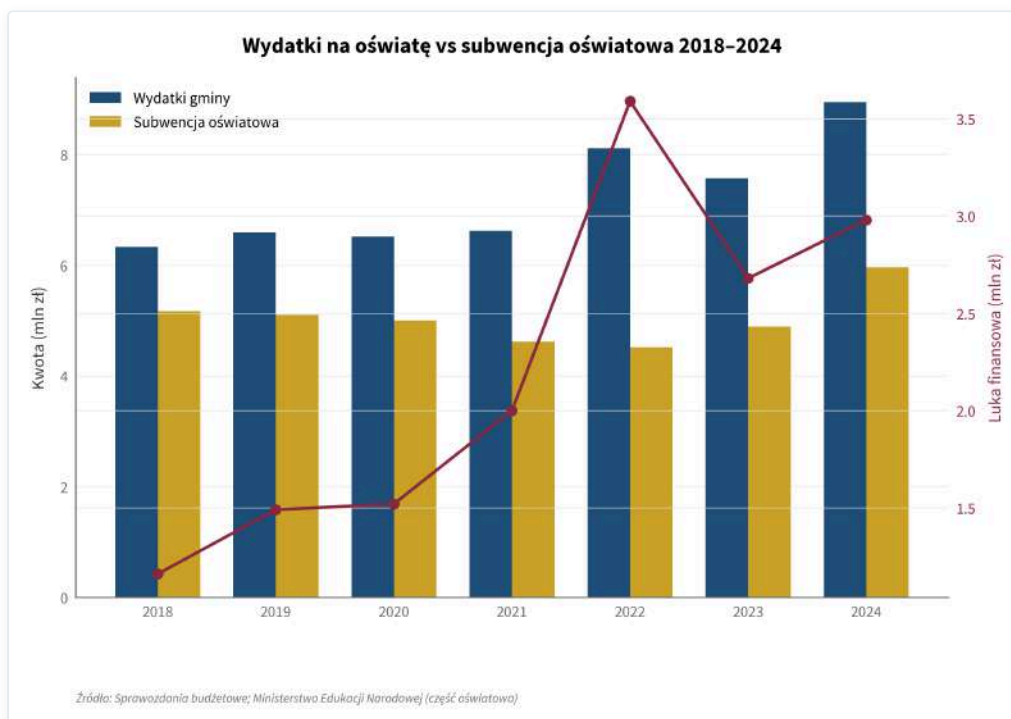
- **10 pracodawców** otrzymało dofinansowanie dla **20 młodocianych** (cykl szkolenia 36 m-cy)
- Łączna kwota: **186 707,75 zł** (w całości z dotacji Wojewody)

13.6. Dożywianie

- **75 uczniów** korzysta z obiadów (60 z dofinansowaniem CUS + 15 bez dofinansowania)

- Realizowane we współpracy z Centrum Usług Społecznych

13.7. Wydatki na oświatę vs subwencja oświatowa — trend wieloletni

Wydatki na oświatę vs subwencja oświatowa 2018–2024

Rok	Wydatki Gminy (mln zł)	Subwencja oświatowa (mln zł)	Luka finansowa (mln zł)
2018	6,33	5,17	1,16
2019	6,59	5,10	1,49
2020	6,52	5,00	1,53
2021	6,62	4,62	2,00
2022	8,11	4,52	3,59
2023	7,57	4,89	2,68
2024	8,94	5,96	2,98
2025	9,28	7,44	1,84

Od 2025 r. części subwencji ogólnej są księgowane łącznie w pozycji 75834 „Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego” (razem 11,38 mln zł — w tym potrzeby oświatowe 7,44 mln zł).

W latach 2018–2024 wydatki Gminy na oświatę wzrosły z 6,33 do 8,94 mln zł (+41,2%), podczas gdy subwencja oświatowa z budżetu państwa wzrosła z 5,17 do 5,96 mln zł (+15,3%). **Skumulowana luka finansowa lat 2019–2024 wyniosła 14,26 mln zł** — to środki własne Gminy, które nie mogły być przeznaczone na inwestycje infrastrukturalne, kulturę czy pomoc społeczną.

W 2025 r. wydatki Gminy na oświatę wyniosły 9,28 mln zł (+3,8% r/r). Łączna subwencja ogólna 2025 r. — **11,38 mln zł** (rozdz. 75834 „Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego” + rezerwa 75835). Część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła **7,44 mln zł** (wg decyzji Ministra Finansów). Luka finansowa (wydatki Gminy – część oświatowa subwencji) wyniosła zatem **1,84 mln zł** — środki własne Gminy przeznaczone na oświatę ponad subwencję państwową.

Wydatki na oświatę w 2025 r. — szczegóły (łącznie 9 277 709,49 zł):

Pozycja (rozdział klasyfikacji budżetowej)	Kwota (zł)
Szkoły podstawowe (80101)	6 676 126,58
Oddziały przedszkolne w szkołach (80103)	726 372,33
Realizacja zadań specjalnej organizacji nauki — uczniowie z SPE (80149 + 80150)	762 476,95
Opłaty za dzieci uczęszczające do przedszkoli w innych gminach (80104)	435 940,72
Dowożenie uczniów do szkół (80113)	338 547,00
Pozostałe wydatki oświatowe (80146 dokształcanie, 80153 podręczniki, 80195 pozostała działalność)	338 245,91

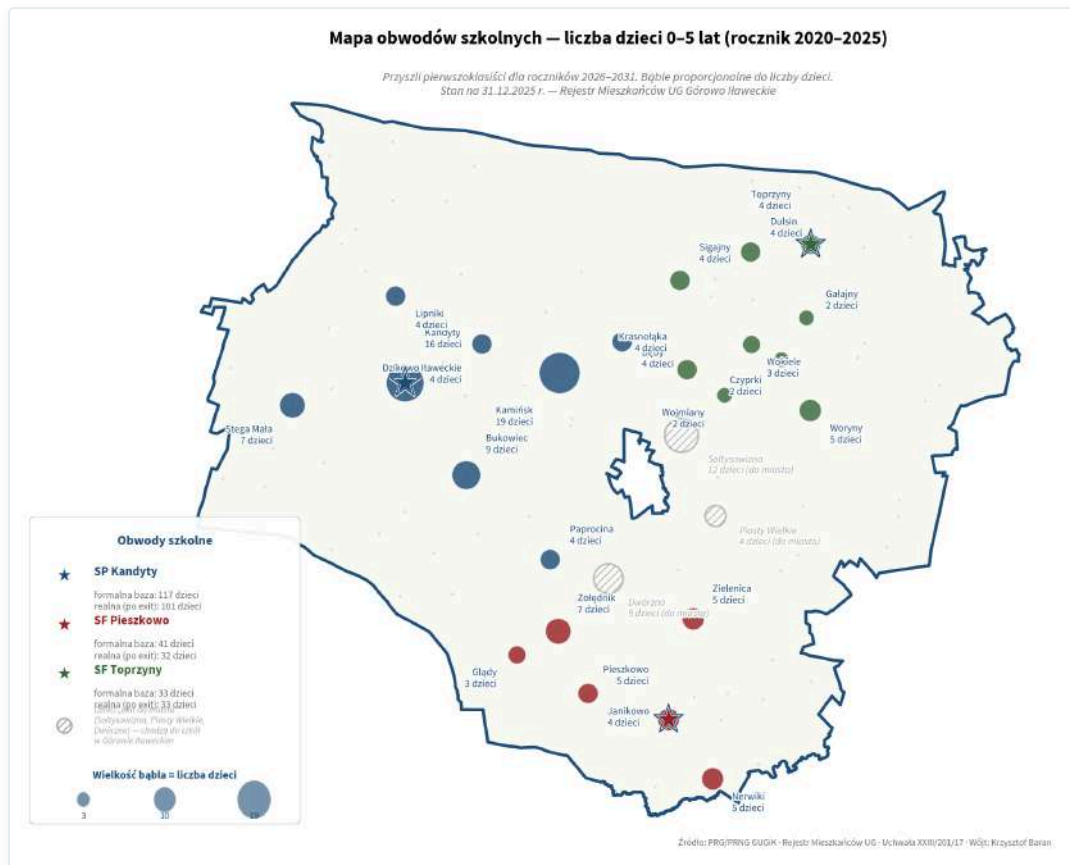
13.8. Demograficzne tło decyzji oświatowych

Liczba urodzeń w Gminie spadła z 73 w 2019 r. do 31 w 2024 r. — **spadek o 58% w 6 lat** (patrz sekcja 2.3). Bezpośredni efekt:

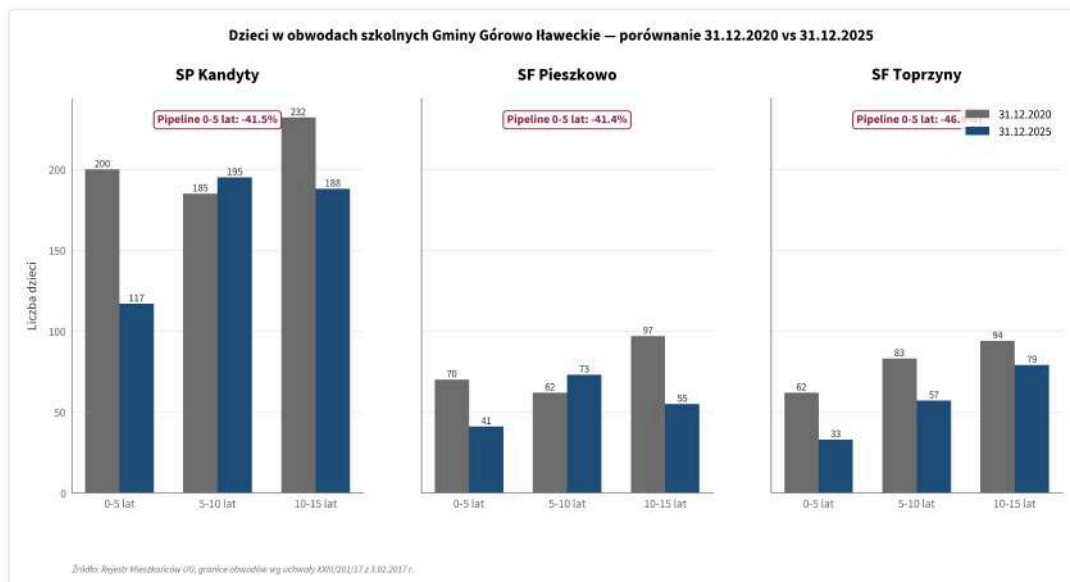
- Dzieci 0-5 lat w 2020 r.: 332 → w 2025 r.: **191 (−42%)**
- Średnia liczba uczniów w klasie SF Pieszkowo i SF Toprzązyny: **6 osób**
- SF Toprzązyny w roku szkolnym 2024/2025 nie miała ani jednego ucznia klasy VIII

13.9. Analiza demograficzna obwodów szkolnych

Analiza oparta o granice obwodów szkolnych z Uchwały Rady Gminy Górowo Iławeckie Nr XXIII/201/17 z 3 lutego 2017 r. (Załącznik 3, obowiązuje od 1.09.2019 r.) oraz Rejestr Mieszkańców UG — stan na 31.12.2020 r. i 31.12.2025 r.

Mapa obwodów szkolnych — rozmieszczenie dzieci w wieku 0–5 lat (rocznik 2020–2025 = przyszli pierwszoklasiści 2026–2031). Trzy szkoły (gwiazdki) oraz miejscowości w ich obwodach (bąble) w trzech kolorach odpowiadających obwodom. Miejscowości oznaczone wzorem ukośnym (Sołtysowizna, Piasty Wielkie, Dwórzo) to dzieci „exit do miasta” — formalnie w obwodach gminnych, ale faktycznie uczęszczające do szkół w Górowie Iławeckim.

Dzieci w obwodach szkolnych — porównanie liczebności 2020 vs 2025

13.9.1. Grupa wiekowa 0–5 lat — przyszli pierwszoklasiści (rocznik 2026–2031)

Dane formalne (granice obwodów wg uchwały XXIII/201/17):

Obwód szkolny	31.12.2020	31.12.2025	Zmiana	Zmiana %
---------------	------------	------------	--------	----------

SP Kandyty (36 miejscowości)	200	117	-83	-41,5%
SF Pieszkowo (14 miejscowości)	70	41	-29	-41,4%
SF Toprzymy (17 miejscowości)	62	33	-29	-46,8%
RAZEM (formalnie)	332	191	-141	-42,5%

13.9.1a. Korekta: dzieci „exit do miasta” — REALNA baza uczniowska

Część miejscowości formalnie należących do obwodów szkół gminnych leży bezpośrednio wokół miasta Górowo Iławeckie (gmina miejska — odrębna jednostka samorządu) i jej mieszkańcy w praktyce posyłają dzieci do szkół miejskich, nie do szkół Gminy Górowo Iławeckie. Po korekcie o te miejscowości:

Obwód	Miejscowości „exit do miasta”	Dzieci 0-5 (2025) — formalnie	— wychodzi do miasta	— REALNIE w obwodzie
SP Kandyty	Sołtysowizna, Piasty Wielkie	117	-16	101
SF Pieszkowo	Dwórzno	41	-9	32
SF Toprzymy	(brak — głębiej w gminie)	33	0	33
RAZEM (realnie)		191	-25	166

Realna zmiana 2020 → 2025 z korektą:

Obwód	Realna 2020	Realna 2025	Zmiana	%	Realna ~rocznikowa baza
SP Kandyty	171	101	-70	-40,9%	~20 uczniów/rok
SF Pieszkowo	60	32	-28	-46,7%	~6-7 uczniów/rok ⚠
SF Toprzymy	62	33	-29	-46,8%	~6-7 uczniów/rok ⚠

Kluczowa obserwacja: po korekcie obie szkoły filialne mają **realnie ~6-7 potencjalnych pierwszoklasistów rocznie z własnego obwodu** w perspektywie lat 2026-2031. To poniżej progu ekonomicznej racjonalności utrzymania odrębnej placówki.

Źródło listy „exit do miasta”: potwierdzone przez Wójta Gminy Górowo Iławeckie na podstawie wieloletniej obserwacji decyzji rodziców mieszkańców tych miejscowości — bezpośrednie sąsiedztwo miasta Górowo Iławeckie (gmina miejska) i naturalna grawitacja do szkół miejskich.

13.9.2. Grupa wiekowa 5–10 lat — dziś w przedszkolach i klasach 0–IV

Obwód	31.12.2020	31.12.2025	Zmiana	%
SP Kandyty	185	195	+10	+5,4%
SF Pieszkowo	62	73	+11	+17,7%
SF Toprzymy	83	57	-26	-31,3%

Krótkoterminowo SP Kandyty i SF Pieszkowo mają chwilowy wzrost (efekt przejścia silniejszych roczników 2015–2017 do tej grupy wiekowej), ale **SF Toprzny już teraz odnotowuje 31% spadek dzieci w wieku 5-10 lat** — co przekłada się na coraz mniej liczne klasy I-IV w najbliższych latach.

13.9.3. Grupa wiekowa 10–15 lat — dziś w klasach V–VIII

Obwód	31.12.2020	31.12.2025	Zmiana	%
SP Kandyty	232	188	–44	–19,0%
SF Pieszkowo	97	55	–42	–43,3%
SF Toprzny	94	79	–15	–16,0%

SF Pieszkowo odnotowała dramatyczny spadek w najstarszej kohorcie — efekt przejścia dużych roczników 2010-2014 do szkół ponadpodstawowych, bez równie liczego uzupełnienia z młodszych roczników.

13.9.4. Top miejscowości w każdym obwodzie (dzieci 0-5 w 2025 r.)

SP Kandyty — koncentracja w największych miejscowościach:

Miejscowość	2020	2025	Zmiana
Kamińsk	26	19	–7
Kandyty	23	16	–7
Sołtysowizna	13	12	–1
Bukowiec	12	9	–3
Stega Mała	8	7	–1
Dęby	7	4	–3
Dzikowo Iławeckie	11	4	–7

SF Pieszkowo — sygnał ostrzegawczy z wsi szkolnej:

Miejscowość	2020	2025	Zmiana
Dwórzno	10	9	–1
Żołędnik	2	7	+5 ↑
Nerwiki	6	5	–1
Pieszkowo (siedziba szkoły)	15	5	–10 ↓
Zielenica	13	5	–8
Janikowo	5	4	–1
Głądy	5	3	–2

Niepokojący sygnał: w samej miejscowości Pieszkowo (siedziba szkoły) liczba dzieci 0-5 spadła z 15 do 5 (–10).

SF Toprzny — rozproszony obraz, brak miejscowości dominującej:

Miejscowość	2020	2025	Zmiana
Woryny	7	5	–2
Dulsin	0	4	+4 ↑
Krasnołąka	3	4	+1
Sigajny	11	4	–7
Toprzny (siedziba szkoły)	0	4	+4 ↑
Wokiele	3	3	0
Czyprki	7	2	–5

W całym obwodzie SF Toprzny **żadna miejscowość nie ma więcej niż 5 dzieci 0–5 lat** — to oznacza, że klasy w tej szkole będą strukturalnie bardzo małe.

13.9.5. Implikacje strategiczne dla sieci szkół (z uwzględnieniem korekty exit-do-miasta)**SF Toprzny — kandydatka do najpilniejszej decyzji:**

- Liczba dzieci 0–5 lat: –47% (najgłębszy spadek)
- **Realna baza 2025: 33 dzieci 0–5 lat = ~6–7 pierwszoklasistów rocznie**
- Już teraz spadek 5–10 lat: –31% (najmłodsi uczniowie znikają)
- Żadna miejscowość w obwodzie nie ma >5 dzieci 0–5 lat
- W roku szkolnym 2024/2025 — 0 uczniów klasy VIII
- Średnia 10 uczniów/klasa (najwyższa wśród SF, ale spadająca)
- Projekcja na 2030 r.: ~30–40 uczniów w całej szkole

SF Pieszkowo — pozycja podobnie zagrożona po korekcie:

- Liczba dzieci 0–5 lat (formalna): –41%; **REALNA po odjęciu Dwórzna: –46,7%** (porównywalnie z SF Toprzny)
- **Realna baza 2025: 32 dzieci 0–5 lat = ~6–7 pierwszoklasistów rocznie**
- Krótkoterminowy wzrost grupy 5–10 lat formalnie +18% / realnie +14% — efekt przejściowy
- Dramatyczny spadek grupy 10–15 lat — formalnie –43%, realnie –35% (najwyższy w gminie)
- **Niepokojący sygnał:** w samej miejscowości Pieszkowo dzieci 0–5 lat spadło z 15 do 5 (–67%); to oznacza erozję bazy uczniowskiej w samej wsi siedziby szkoły
- Średnia 9 uczniów/klasa

SP Kandyty (główna) — najbardziej odporna:

- Liczba dzieci 0–5 lat (formalna): –41,5%; **REALNA po odjęciu Sołtysowizny i Piast Wielkich: –40,9%**
- **Realna baza 2025: 101 dzieci 0–5 lat = ~20 pierwszoklasistów rocznie** (3× więcej niż każda SF)
- Stabilna grupa wiekowa 5–10 lat realnie (0 zmian)

- Koncentracja realnej bazy w 5 miejscowościach: Kamińsk (19), Kandyty (16), Bukowiec (9), Stega Mała (7), Dzikowo (4)
- Średnia 17 uczniów/klasa — najwyższa w gminie
- **Pozostaje jedyną placówką zdolną do racjonalnego funkcjonowania** w perspektywie 2030 r. i naturalnym kandydatem do konsolidacji uczniów z filiali w razie reorganizacji sieci

Kluczowy wniosek po korekcie: obie szkoły filialne (SF Pieszkowo i SF Toprzązyny) mają realnie podobną liczbę uczniów z własnego obwodu — około 6–7 rocznie. Korekta zmienia priorytety: **decyzja o sieci szkół dotyczy obu placówek równolegle, nie tylko SF Toprzązyny.**

Rekomendacje strategiczne dla oświaty

1. **Dostosowanie sieci szkół do art. 95 ust. 3 Prawa oświatowego** — obecna struktura SF Toprzązyny (klasy I–VII) i SF Pieszkowo (klasy I–VIII) wykracza poza ramy ustawowe dla szkół filialnych (max. klasy I–IV). Sytuacja wymaga uregulowania uchwałą Rady Gminy w sprawie sieci szkół po konsultacjach społecznych i opinii Kuratora Oświaty (art. 39 i 89 P.O.). Szczegóły w sekcji 13.1a.
2. **Pilna decyzja o sieci szkół filialnych w perspektywie 2027-2030 r.** — przy projekcji 30-40 uczniów w SF Toprzązyny i erodującej bazie w SF Pieszkowo konieczna jest decyzja o utrzymaniu, konsolidacji lub przekształceniu placówek (np. w przedszkola lub centra wielofunkcyjne dla społeczności wiejskiej). **Decyzja powinna zapaść do 2026 r.**, równolegle do uchwalenia nowej Strategii Rozwoju Gminy po Planie Ogólnym.
3. **Pełne konsultacje społeczne** w obwodach SF Toprzązyny i SF Pieszkowo — ewentualne zmiany sieci szkół to decyzja wrażliwa społecznie i wymaga transparentnego procesu z udziałem rodziców, nauczycieli, sołtysów.
4. **Wzmocnienie kompetencji matematycznych** — 36% w egzaminie vs 50% krajowo to luka wymagająca dedykowanych programów wsparcia (zajęcia dodatkowe, coaching, ewentualne projekty FEWiM jak „Młodzi Kreatywni”).
5. **Wykorzystanie LOWE i projektu „Młodzi Kreatywni”** (399 tys. zł EFS+) + **Uniwersytet Ludowy Pogranicza** (175 tys. zł EFS+) jako narzędzi podniesienia jakości pracy szkół.
6. **Negocjacje z Wojewodą i MEN** w sprawie zwiększenia subwencji oświatowej — luka 2,98 mln zł rocznie (≈5,3% budżetu Gminy) jest strukturalna i wymaga systemowej odpowiedzi. Po reformie 2025 r. konieczne uzyskanie szczegółowej decyzji MEN o części oświatowej subwencji ogólnej.
7. **Rozważenie polityki prorodzinnej** na poziomie gminnym — wspieranie miejscowości z rosnącą liczbą dzieci (Żołędnik, Dulsin, Toprzązyny — wzrost w 2025 r.) jako pilotażowych obszarów rozwoju mieszkalnictwa.

Słownik skrótów

- **u.s.g.** — ustawa o samorządzie gminnym
- **u.d.i.p.** — ustawa o dostępie do informacji publicznej
- **u.f.p.** — ustawa o finansach publicznych
- **CUS** — Centrum Usług Społecznych
- **GOPS** — Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (forma sprzed reformy)
- **DPS** — Dom Pomocy Społecznej
- **AON** — Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością
- **FA** — Fundusz Alimentacyjny
- **KDR** — Karta Dużej Rodziny
- **WPF** — Wieloletnia Prognoza Finansowa
- **RIO** — Regionalna Izba Obrachunkowa
- **MEN** — Ministerstwo Edukacji Narodowej
- **MPZP** — Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
- **RFRD** — Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg
- **PIS / Polski Ład** — Program Inwestycji Strategicznych (Rządowy Fundusz Polski Ład)
- **RPO / FEWiM** — Regionalny Program Operacyjny / Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027
- **KPO** — Krajowy Plan Odbudowy
- **PROW** — Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
- **EFS+** — Europejski Fundusz Społeczny Plus
- **FEPŻ** — Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027
- **KOWR** — Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
- **PUP** — Powiatowy Urząd Pracy
- **NFZ** — Narodowy Fundusz Zdrowia
- **NFOŚiGW / WFOŚiGW** — Narodowy / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- **SWWiM** — Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego
- **ZGOK** — Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi
- **PSZOK** — Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
- **OSP** — Ochotnicza Straż Pożarna
- **KGW** — Koło Gospodyń Wiejskich
- **LOWE** — Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji
- **NK** — Niebieska Karta (procedura przeciwdziałania przemocy domowej)
- **SPE** — specjalne potrzeby edukacyjne
- **SIO** — System Informacji Oświatowej
- **SP / SF** — Szkoła Podstawowa / Szkoła Filialna

- **W-MSP** — Stowarzyszenie Warmińsko-Mazurskich Samorządów Pogranicza
 - **KSeF** — Krajowy System e-Faktur
 - **SUW** — Stacja Uzdatniania Wody
-

Raport sporządzony na podstawie art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Przedstawiony Radzie Gminy Górowo Iławeckie. Opublikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Górowo Iławeckie (gorowoil-ug.bip-wm.pl).

Wójt Gminy Górowo Iławeckie

/-/ Krzysztof Baran